

Jongeren betrekken bij de toekomst van Noord-Holland

Resultaten kwalitatief onderzoek

Maart 2026

**MARKET
RESPONSE**

Floriska Hoogendoorn | Sr. Research Consultant
Benjamin van Rooij | Sr. Research Consultant

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

26.0387041

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (hierna HHNK) werkt aan een Toekomstvisie 2050+. Hierbij worden verschillende groepen interne en externe stakeholders betrokken. Uiteraard het eigen personeel en experts, maar bijvoorbeeld ook bewoners in de regio.

Een toekomstverkenning en expertinterviews laten zien dat HHNK richting 2050 voor ingrijpende uitdagingen komt te staan. Dit roept een aantal strategische vragen op die in de Toekomstvisie 2050+ beantwoord moeten worden. Deze vragen concentreren zich op de watertaken veilig, voldoende en schoon water. Daarnaast zijn er vragen rondom bedrijfsvoering en een aantal overkoepelende strategische vragen over de rol en positie van het waterschap.

Vanuit 'moeten' heeft HHNK toegewerkt naar 'kunnen', met als resultaat een aantal aangescherpte oplossingsrichtingen. De volgende stap om de Toekomstvisie 2050+ vorm te geven is 'willen', oftewel keuzes maken. In deze fase wil HHNK nadrukkelijk de input van jongeren meenemen, gezien zij de volwassenen zijn van de toekomst. In dit kader heeft MarketResponse kwalitatief onderzoek uitgevoerd onder de doelgroep jongeren. In dit document zetten wij de belangrijkste resultaten uiteen.

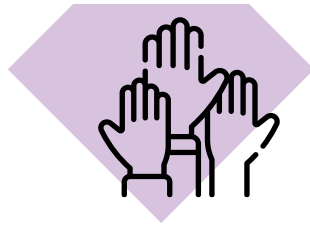
Met hartelijke groet,

Floriska Hoogendoorn | Sr. Research Consultant
Benjamin van Rooij | Sr. Research Consultant

Doelstellingen

HHNK wenst nadrukkelijk de input van jongeren (15 tot 30 jaar) mee te nemen in het vormgeven aan de Toekomstvisie 2050+.

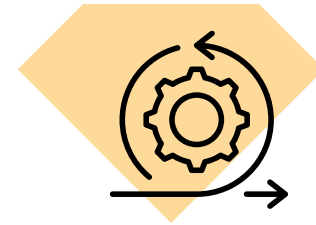
Invulling geven aan participatie

HHNK wil haar stakeholders betrekken bij de toekomstvisie, hun feedback is tenslotte een belangrijke factor in het maken van keuzes. Maar, ook heel leerzaam als het gaat om het communiceren en uitrollen van zaken die voortvloeien uit de toekomstvisie later. Binnen de diverse groepen stakeholders zijn de jongeren een bijzondere groep, zij zijn toekomstige bewoners van de regio!

Dieper begrip van wat leeft bij jongeren

Snappen hoe het werkt, is nog niet voelen wat de impact is. Daarom zoekt HHNK dieper begrip van wat er leeft bij de doelgroep. Het van nabij beleven en meemaken van de doelgroep doet hier logischerwijs meer dan het nalezen van een rapport.

Verbeteren toekomstvisie

HHNK is reeds op weg om haar toekomstvisie op te stellen. Met de uitkomsten van dit onderzoek kan HHNK deze aanscherpen.

Het onderzoek is verkennend van aard en dient inzicht te geven in welke waarden centraal staan voor jongeren en welke onderwerpen voor hen belangrijk zijn.

*“Wat is voor deze doelgroep
belangrijk, waarom en welke
waarden zitten daarachter?”*

HHNK tijdens kick-off

Onderzoeksoopzet

Fase 1 – Kick-off

Aanpak:

Een kick-off sessie met de belangrijkste betrokkenen vanuit HHNK.

Doel:

Delen van reeds aanwezige kennis, aanscherpen van de doelstellingen, succesfactoren bepalen en praktische zaken bespreken.

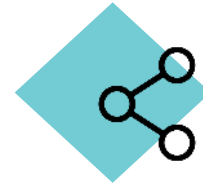
Fase 2 – Dialoog

Aanpak:

Drie interactieve live sessies van 2-2,5 uur met verschillende jongeren. Vooraf een korte opdracht.

Doel:

Begrijpen hoe jongeren naar de wereld en het thema 'water' kijken (nu en in de toekomst) en komen tot een rijk en levendig beeld van de doelgroep.

Fase 3 – Terugkoppeling

Aanpak:

Analyse en rapportage in PowerPoint en mondelinge bespreking van de resultaten.

Doel:

De belangrijkste resultaten delen en kansen inzichtelijk maken, met oog voor de belangen van jongeren.

Onderzoeksdoelgroep

Criteria:

Drie groepen van n=7-8 jongeren, totaal n=23:

- 15-18 jarigen (middelbare school of MBO).
- 18-23 jarigen (hogere jaren MBO, HBO of WO).
- 20-30 jarigen (werkend).

Voor allen geldt dat ze wonen (bij ouders of zelfstandig) in het werkgebied van HHNK.

Spreiding op:

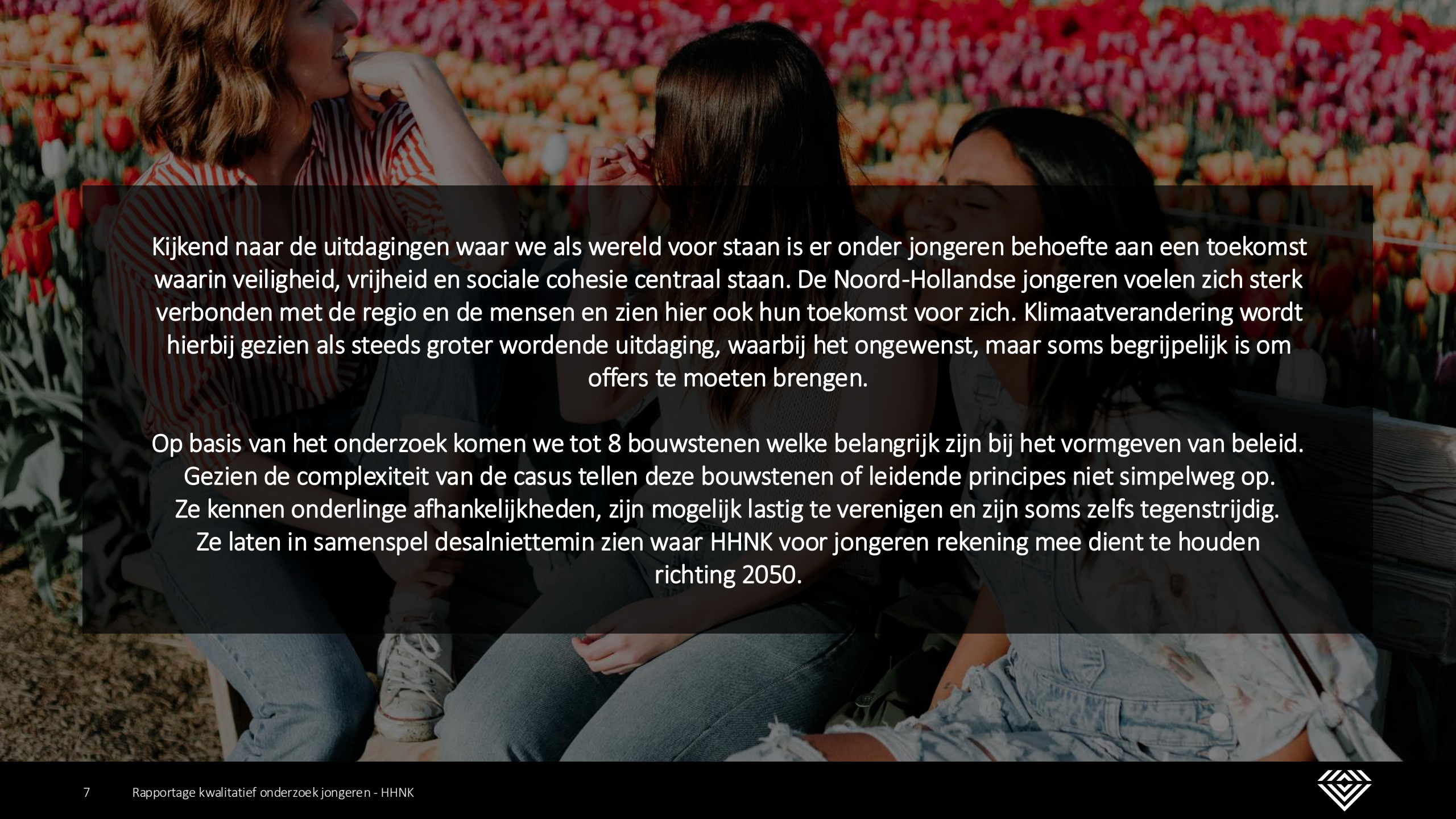
Binnen elke groep spreiden we op:

- Geslacht
- Opleidingsniveau
- Voor de oudere jongeren: zelfstandig wonend of thuiswonend
- Waar mogelijk: woont in/voelt zich vooral verbonden met de stad of het platteland.

Conclusies & Aanbevelingen

A photograph of three young women sitting in a field of tulips. The woman on the left is wearing a red and white striped shirt and is looking towards the other two. The woman in the middle has long dark hair and is looking down. The woman on the right is wearing a denim jacket and is looking towards the woman in the middle. The background is a dense field of tulips in various colors, including red, pink, and orange.

Kijkend naar de uitdagingen waar we als wereld voor staan is er onder jongeren behoefte aan een toekomst waarin veiligheid, vrijheid en sociale cohesie centraal staan. De Noord-Hollandse jongeren voelen zich sterk verbonden met de regio en de mensen en zien hier ook hun toekomst voor zich. Klimaatverandering wordt hierbij gezien als steeds groter wordende uitdaging, waarbij het ongewenst, maar soms begrijpelijk is om offers te moeten brengen.

Op basis van het onderzoek komen we tot 8 bouwstenen welke belangrijk zijn bij het vormgeven van beleid. Gezien de complexiteit van de casus tellen deze bouwstenen of leidende principes niet simpelweg op. Ze kennen onderlinge afhankelijkheden, zijn mogelijk lastig te verenigen en zijn soms zelfs tegenstrijdig. Ze laten in samenspel desalniettemin zien waar HHNK voor jongeren rekening mee dient te houden richting 2050.

8 bouwstenen voor beleid - 1 -

Veiligheid als fundament

Daadkrachtige innovatie

Kansen op individuele ontplooiing

Ruimte voor plezier

Behoud van regionale identiteit

Orkestrerende overheid

Realistische solidariteit

Betrokkenheid en educatie

8 bouwstenen voor beleid - 2 -

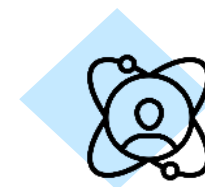

Veiligheid als fundament

Belangrijk: Veiligheid zorgt voor rust, stabiliteit en een basis om te kunnen leven én bouwen aan de toekomst. Het voorkomen van rampen zoals overstromingen heeft de hoogste prioriteit.

Waarom belangrijk: Zonder deze basis kunnen jongeren mogelijk niet in Noord-Holland blijven, kunnen zij zich niet vrij ontwikkelen en ontstaat/ is er een constante angst voor het verlies van basisbehoeften en eigendommen. Bovendien zijn jongeren bang voor verdere ontwrichting zoals rellen, oorlog en (ongewenste) migratiestromen.

Onderliggende waarden: Stabiliteit, zekerheid en een beschermd toekomstperspectief. Het idee van een veilige omgeving is fundamenteel voor een gelukkig leven.

Kansen op individuele ontplooiing

Belangrijk: Economische zekerheid door werk en inkomen wordt gezien als de sleutel tot zelfredzaamheid en levensgeluk. Jongeren hebben een sterke behoefte aan – blijvende – ruimte voor persoonlijke groei/ ontwikkeling.

Waarom belangrijk: Persoonlijke en financiële groei bieden de mogelijkheid een stabiele toekomst op te bouwen en familie te onderhouden, maar bijvoorbeeld ook om dromen rondom wonen, reizen en gezinsvorming te kunnen realiseren.

Onderliggende waarden: Zelfredzaamheid en ambitie.

8 bouwstenen voor beleid - 3 -

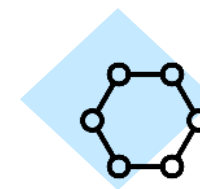
Behoud van regionale identiteit

Belangrijk: Jongeren hechten waarde aan hun culturele, sociale en geografische 'identiteit'. Ze hechten aan de Noord-Hollandse mensen, mentaliteit, maar ook aan het typische Noord-Hollandse beeld van dijkweggetjes, weilanden en vergezichten.

Waarom belangrijk: Culturele identiteit wordt als cruciaal ervaren. Regio-specifieke kenmerken en het gevoel van 'thuis zijn' zorgen voor verbondenheid en gemeenschapszin.

Onderliggende waarden: Trots, sociale verbondenheid en gemeenschapszin.

Let op: Identiteit wordt mede gekleurd door, maar zit veel dieper dan dijkweggetjes en weilanden; denk aan sociale structuren. Behoud van identiteit betekent niet dat er niets mag veranderen.

Realistische solidariteit

Belangrijk: Eigen aan het Noord-Hollandse 'belang van de groep' willen jongeren een rechtvaardige samenleving waarin elke inwoner van Noord-Holland in essentie gelijke kansen heeft, ongeacht afkomst of sociale klasse. Het is belangrijk op regionaal niveau samen op te trekken.

Waarom belangrijk: Groeiende ongelijkheid en het 'buiten de boot vallen' van individuen is ongewenst. Op regionaal niveau samenwerken is een praktische, realistische manier om collectieve vooruitgang te realiseren. Het wordt dus gevoed vanuit altruïsme, maar zeker ook een drang naar efficiëntie en effectiviteit. Ongelijkheid is ook een potentiële bron voor rellen en oorlog.

Onderliggende waarden: Gemeenschapszin, rechtvaardigheid, solidariteit, resultaatgerichtheid en haalbaarheid.

8 bouwstenen voor beleid - 4 -

Daadkrachtige innovatie

Belangrijk: Technologische innovatie wordt gezien als sleutel voor een betere toekomst, zowel op het vlak van klimaatverandering als economische groei. Jongeren zien innovatie hierbij niet enkel als ‘noodzakelijk kwaad’, maar ook als middel om je internationaal mee te onderscheiden. Het is belangrijk niet af te wachten, maar ‘vooruit te werken’ en proactief aan de slag te gaan.

Waarom belangrijk: Het biedt mogelijkheden om grote problemen op te lossen en complexe uitdagingen zoals klimaatverandering tegen te gaan.

Onderliggende waarden: Creativiteit, toekomstgericht denken, optimisme en weerbaarheid.

Ruimte voor plezier

Belangrijk: Een leefbare regio betekent ook een regio met individuele vrijheid, zelf je leven vorm kunnen geven en ruimte voor plezier. Jongeren willen leuke dingen kunnen blijven doen, van het leven kunnen blijven genieten en sociale contacten kunnen blijven onderhouden/ opdoen. Dit past ook bij uitstek bij de jonge levensfase en is een belangrijk element in hun ontwikkeling.

Waarom belangrijk: Een zekere vrijheid en plezier zijn cruciaal om energie en motivatie te behouden, zeker in een omgeving/ toekomst die aanpassing/ ‘inleveren’ verlangt.

Onderliggende waarden: Hedonisme, plezier, ontdekken en sociale verbondenheid.

Let op: Het gaat om ruimte voor plezier maken, jezelf uitleven en samen met anderen dingen ontdekken. Maar, de manier waarop kan natuurlijk veranderen.

8 bouwstenen voor beleid - 5 -

Orkestrerende overheid

Belangrijk: Jongeren verwachten sturing vanuit de overheid om positieve verandering te stimuleren en in goede banen te leiden. De verwachting is dat de overheid regels en grenzen stelt, maar voldoende ruimte laat voor het individu en niet het volledige leven controleert.

Waarom belangrijk: Alleen door duidelijke verantwoordelijkheid en sturing kunnen grote problemen effectief worden aangepakt. Er is geen enkel geloof dat burgers, bedrijven of het maatschappelijk midden voldoende impact kan of wil maken om klimaatverandering te stoppen of mitigatie vorm te geven.

Onderliggende waarden: Stabiliteit, sturing en begrenzing.

Betrokkenheid en educatie

Belangrijk: Jongeren onderstrepen het belang van waterbeheer en achten het belangrijk dat mensen hier meer over geïnformeerd en betrokken worden. Zeker als het belang van waterbeheer door klimaatverandering toeneemt. Zeker wanneer het niet langer iets is dat op de achtergrond gebeurt, maar verdergaande maatregelen noodzakelijk zijn/ aanpassing van gedrag vereist is.

Waarom belangrijk: Bewustzijn en participatie vergroten het draagvlak voor maatregelen en leiden tot meer begrip voor noodzakelijke acties.

Onderliggende waarden: Transparantie, gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Resultaten

A photograph of three young women sitting on a wooden bench in a vast field of colorful tulips. The woman on the left is wearing a red and white striped shirt and blue jeans, looking towards the other two. The woman in the middle is wearing a grey sleeveless top and blue jeans, looking towards the woman on the right. The woman on the right is wearing a light blue denim shirt and blue jeans, laughing heartily. The background is filled with rows of tulips in various colors, including red, orange, and pink, under bright sunlight.

Jongeren & Het hier en nu

Jongeren van nu - 1 -

De Noord-Hollandse jongeren navigeren in een wereld die rijk is aan mogelijkheden, maar tegelijkertijd vol zit met – economische en sociale – onzekerheden. Wat de jongeren hierin uniek lijkt te maken is de mix van technologische adaptatie en praktische nuchterheid. Hieronder gaan we in op een aantal zaken die typisch zijn voor de jongeren van nu/ deze groep anders maakt dan ouderen.

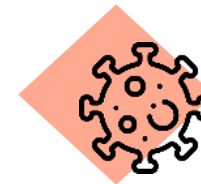
Opgegroeid in het digitale tijdperk

- De jongeren van nu zijn van kinds af aan opgegroeid met digitale technologie, welke vervlochten is met het dagelijks leven. Ze zijn in alles wat ze doen sterk afhankelijk van hun telefoon, waarbij ‘altijd aan staan’ de norm is.
- Nieuwe technologie/ technologische mogelijkheden (bijv. AI) worden makkelijk omarmt/ eigen gemaakt.
- Ondanks bovenstaande zien jongeren ook de keerzijde én de gevaren; techniek neemt het leven makkelijk over.

Opgegroeid met social media

- Binnen het digitale tijdperk zijn jongeren in het bijzonder ook opgegroeid in een wereld waarin social media alomtegenwoordig is.
- Social media geeft niet alleen vorm aan het sociale contact, maar ook aan de manier waarop kennis en informatie wordt opgedaan. In perceptie lopen jongeren hierbij door het gemak van social media makkelijker achter anderen aan dan dat ze zelf goed over dingen nadenken.
- Jongeren ervaren prestatiedruk en stress door continue bereikbaarheid en sociale vergelijkingen.

Corona

- Een aanzienlijk deel van de jongeren is gevormd in de corona periode en draagt hier nog steeds de sporen van. Voor veel jongeren vielen cruciale jaren weg.
- Na/ door corona zie je een sterke hang naar ‘vrijheid’ en drang om dingen te beleven. Alsof jongeren iets willen inhalen wat ze gemist hebben.
- Corona liet zien hoe alles snel kan veranderen, wat enerzijds gevoeliger maakt voor onzekerheid, maar anderzijds ook flexibeler in de omgang met die verandering.

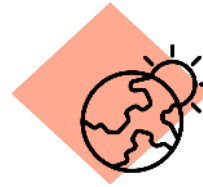

Jongeren van nu - 2 -

Wonen

- Een van de meest uitgesproken generatie-specifieke problemen is de woningnood. Een eigen plek (nu of straks) is essentieel binnen een fijn en gelukkig leven (zelfstandigheid, eigen identiteit, ontwikkeling), maar niet zonder meer voorhanden (beschikbaarheid, betaalbaarheid). Dit houdt jongeren bezig.
- Jongeren zijn genooddaakt langer dan gewenst thuis te blijven wonen of te kiezen voor manieren van wonen die minder ideaal zijn (woning delen, hoge huur, etc.).

Klimaat

- Het klimaat is met de jaren een heter hangijzer geworden. In vergelijking met oudere generaties lijken jongeren zich meer bewust van de problematiek en de noodzaak om duurzaam/ met oog voor de planeet te handelen. Ze zijn er hun hele jeugd 'in meegenomen'.
- Ondanks het bewustzijn lijkt echte betrokkenheid bij klimaatkwesties onder de doelgroep uit te blijven. Soms lijken ze murw gemaakt of inert; het is te groot en klimaatverandering oplossen gaat niet lukken. Er lijkt weinig optimisme. Duurzaam handelen blijft eveneens uit; duurzaam leven wordt gezien als veel 'opgeven' en gemak gaat voor.

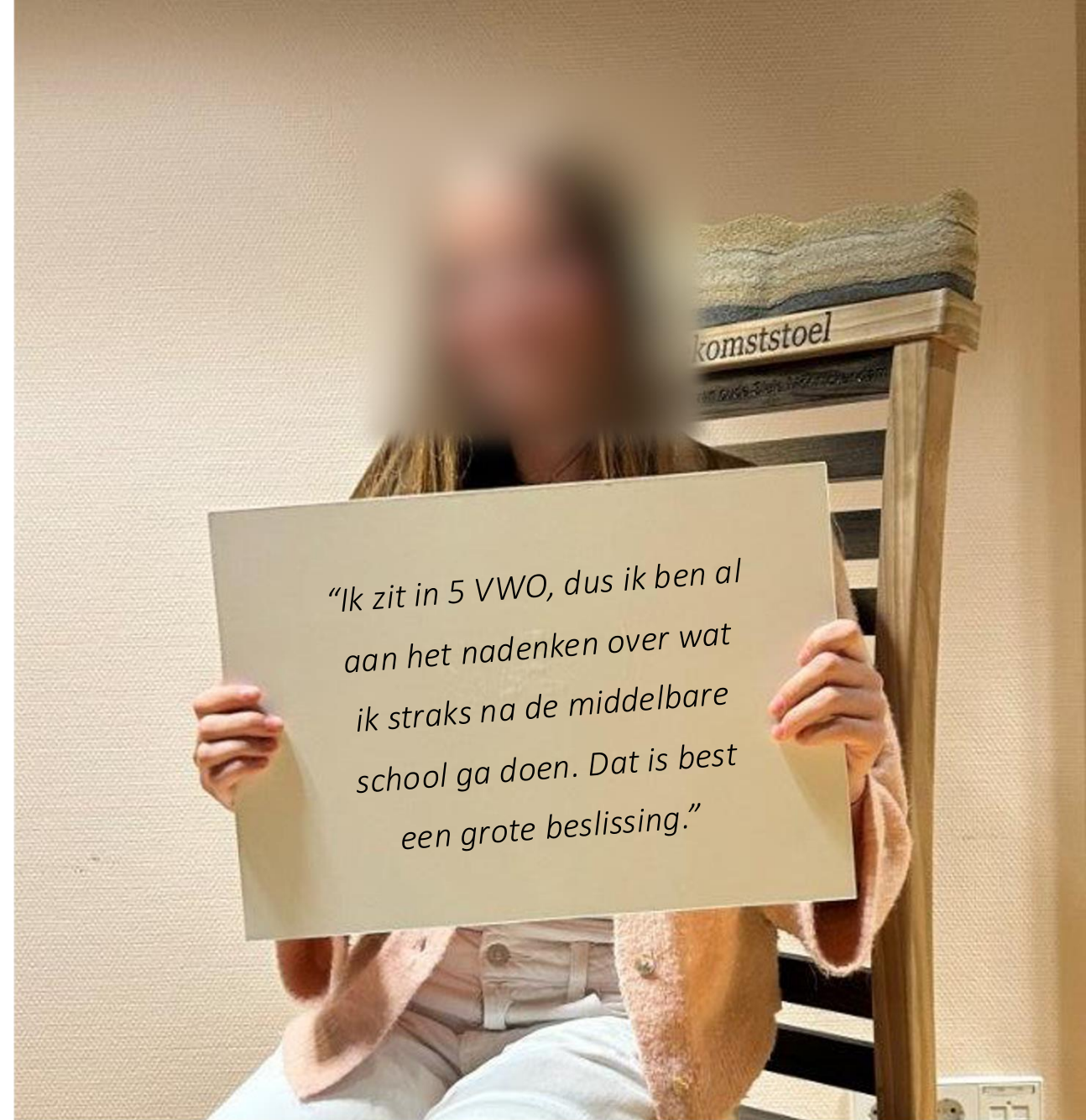
Het dagelijks leven - 1 -

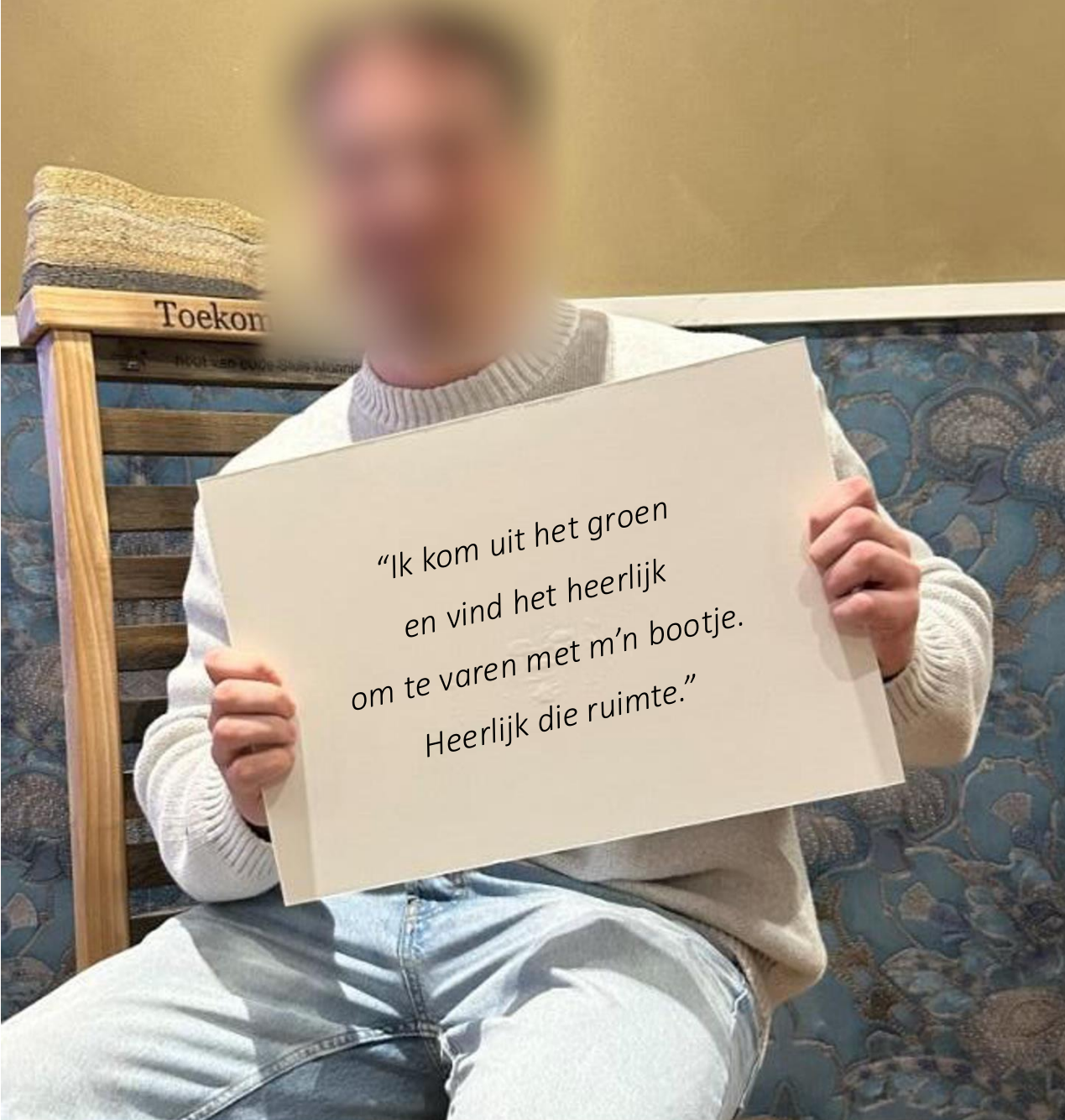

Scholieren

Het dagelijks leven van scholieren staat in het teken van:

- **Vrienden en familie:** Sociale verbinding staat centraal.
- **Sporten/ sportverenigingen:** Plezier en fysieke ontwikkeling/ gezondheid, maar ook voor sociale interactie.
- **School:** Educatie/ toetsen halen, maar vooral ook vanwege de sociale aspecten.
- **Mobiliteit:** Via fiets of openbaar vervoer kunnen gaan en staan waar gewenst.
- **Werk:** Voldoende geld hebben, bijverdienen om leuke dingen te kunnen doen, maar wederom ook vanwege de sociale interactie.
- **Nabije toekomst:** Vooruitkijken naar een vervolgopleiding, werk en uit huis gaan. Je droom volgen.

Het dagelijks leven - 2 -

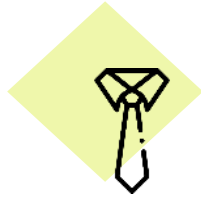
Studenten

Het dagelijks leven van studenten staat in het teken van:

- **Vrienden en familie:** Het sociale leven staat centraal.
- **Sporten/ sportverenigingen:** Plezier en gezondheid, maar ook voor sociale interactie.
- **Studie:** Vakken halen, de studie afronden en een basis leggen voor later.
- **Plezier en vrijheid:** Leuke dingen kunnen doen met vrienden, uitgaan, reizen en kunnen gaan en staan waar je wil. Niet belemmerd worden in je doen en laten en leven in het hier en nu.
- **Werk:** Voldoende geld hebben, bijverdienen om leuke dingen te kunnen doen, maar wederom ook vanwege de sociale interactie.
- **Veiligheid op straat:** Niet belemmerd willen worden. Veel gehoord, mede door de gebeurtenissen rondom Lisa (zie verderop).
- **Nabije toekomst:** Nadenken over – de kansen op – werk vinden dat bij je past (mede onder invloed van AI) en het vinden van een leuke woning.

Het dagelijks leven - 3 -

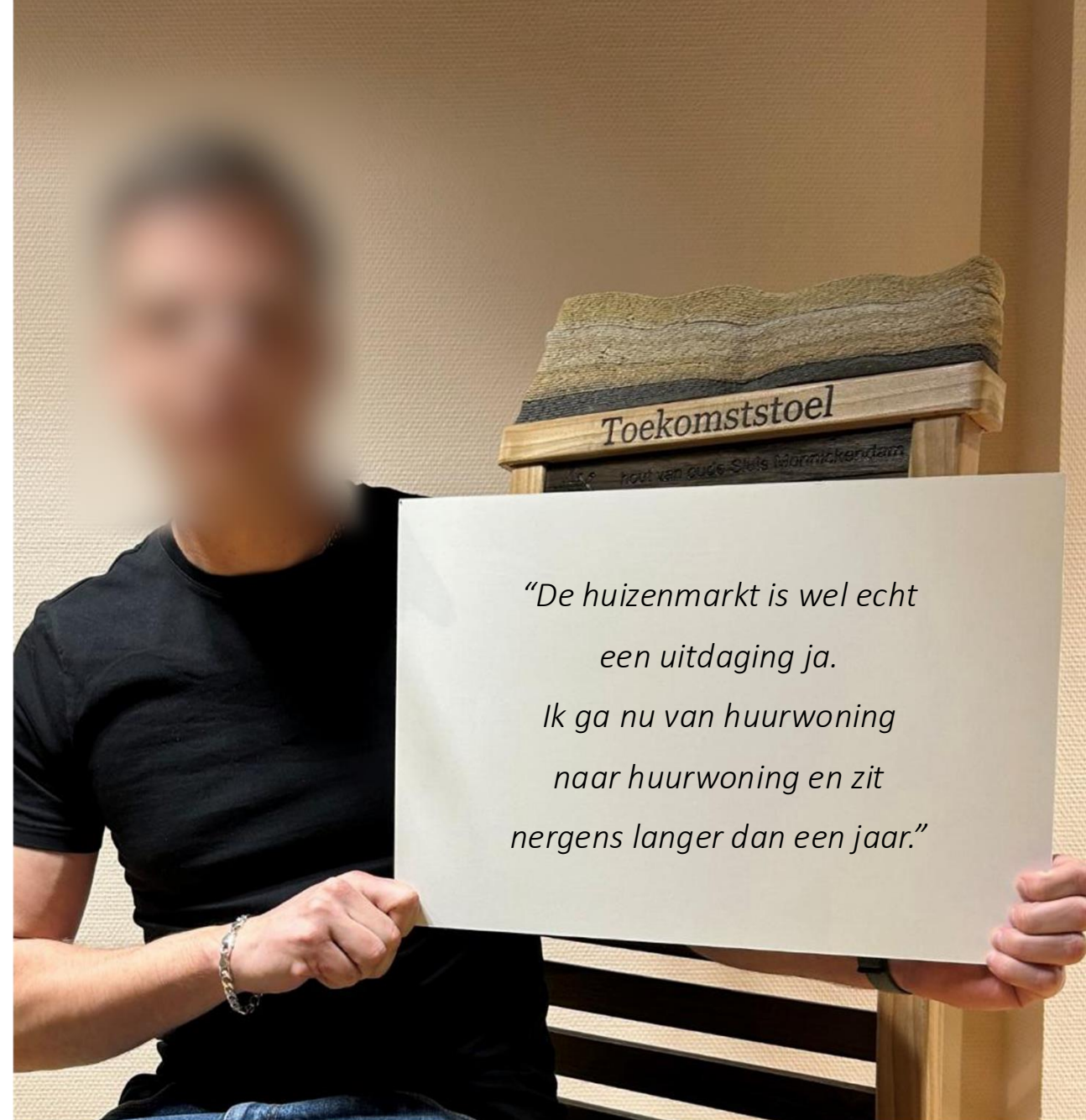

Werkenden

Het dagelijks leven van werkenden staat in het teken van:

- **Relatie en gezinsplanning:** De focus verschuift langzaam richting een relatie, nadenken over een gezinsleven en eventueel het krijgen van kinderen.
- **Geld en inkomen:** Met ouder worden komen meer verantwoordelijkheden. Het leven wordt duurder en financiële zekerheid speelt een grotere rol, bijvoorbeeld ook in relatie tot wonen.
- **Gezonde levensstijl:** Meer aandacht voor gezondheid, voeding en beweging.
- **Wonen:** Betaal- en beschikbaarheid van woningen, zorgen over de markt.
- **Familie:** Vooral met kinderen wordt familie belangrijker.
- **Carrière en professionele ontwikkeling:** Werk maakt een groot deel uit van het dagelijks leven. Aandacht voor doorgroeien en meer verantwoordelijkheid krijgen, maar ook de vraag/ zorg hoe AI het werk gaat beïnvloeden.
- **Plezier en vrije tijd:** Leuke dingen doen met vrienden, uitgaan en sporten.

Jongeren komen in deze levensfase in perceptie voor een tweesprong te staan; nog even blijven hangen in plezier en zorgeloosheid of het leven serieuzer nemen en bouwen aan een toekomst.

Relevante maatschappelijke thema's - 1 -

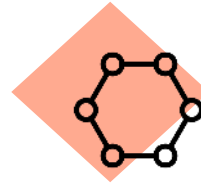
Relevante maatschappelijke thema's zijn thema's welke de jongeren concreet en in het hier en nu – dreigen te – raken. Klimaat en leefomgeving worden hierbij zelden spontaan genoemd. Dit betekent echter niet dat deze thema's niets met jongeren doen/ niet persoonlijk relevant zijn.

Welvaart, werk en inkomen

Financiële zekerheid, toegang tot werk en mogelijke groei zijn in perceptie cruciaal voor een goede, gezonde economie en – straks – in het eigen levensonderhoud kunnen voorzien. De huidige geopolitieke situatie (instabiliteit, dreigende oorlogen, verlies van vertrouwen) en ontwikkelingen rondom AI baren echter zorgen.

“AI wordt nog veel groter, dus het werkende leven zal alleen maar lastiger worden. We zullen straks meer moeten werken om genoeg geld te blijven verdienen.”

Samenleving en sociale cohesie

Sociale gelijkheid en aandacht voor mensen in minder gunstige situaties worden binnen onze samenleving als belangrijke pijlers gezien. Jongeren zien echter ook dat dit niet evident is. Er worden zorgen geuit over toenemende polarisatie, waardoor de ongelijkheid in perceptie alleen maar in de hand wordt gewerkt en groepen verder uit elkaar worden gedreven.

“Ik vind sociale ongelijkheid heel erg. Dat is er nu al, maar lijkt alleen maar groter te worden. Groepen worden tegen elkaar opgezet.”

Veiligheid

Veiligheid (een ‘veilige samenleving’) wordt in brede zin genoemd als een belangrijke basis voor een fijn en zorgeloos leven. Mede door de recente gebeurtenissen rondom Lisa (misdrijf, maar ook de maatschappelijke discussie), wordt hier specifiek de veiligheid op straat genoemd, welke direct raakt aan de wens je vrij rond te kunnen bewegen en bijvoorbeeld uit te kunnen gaan.

“Criminaliteit is een groot probleem, omdat we veel buiten de deur zijn en uitgaan. Als vrouw voel ik me zeker ‘s avonds best wel onveilig.”

Relevante maatschappelijke thema's - 2 -

Wonen

Het – straks – hebben van een eigen woning is wenselijk binnen een fijn en gelukkig leven. De huidige woningnood vormt hier echter een groot probleem. Betaalbaarheid van huizen en de mogelijkheid om uit huis te gaan zijn uitdagingen waar jongeren mee te kampen hebben, niet alleen nu, maar in perceptie ook in de nabije toekomst.

“Ik ben benieuwd of ik straks uit huis kan. Het zal sowieso niet makkelijk worden ...”

Asiel en immigratie

De toestroom van vluchtelingen/ het huidige asielbeleid werkt – voor een deel van de jongeren – de eerdergenoemde problematiek in de hand (met name de veiligheid in de samenleving en de huizen crisis). Het lijkt in die zin een bedreiging te vormen voor de ‘eigen groep’.

“Opvang is goed, maar nu wordt het oneerlijk, jongeren komen er gewoon niet aan te pas. Ik betaal me het schompes aan particuliere huur, kijk eens hoe weinig zij betalen.”

Dromen en angsten

Genoemde dromen en angsten raken aan heel wezenlijke, basale en – vooral – universele zaken die beperkt generatie-specifiek zijn.

Dromen voor de toekomst:

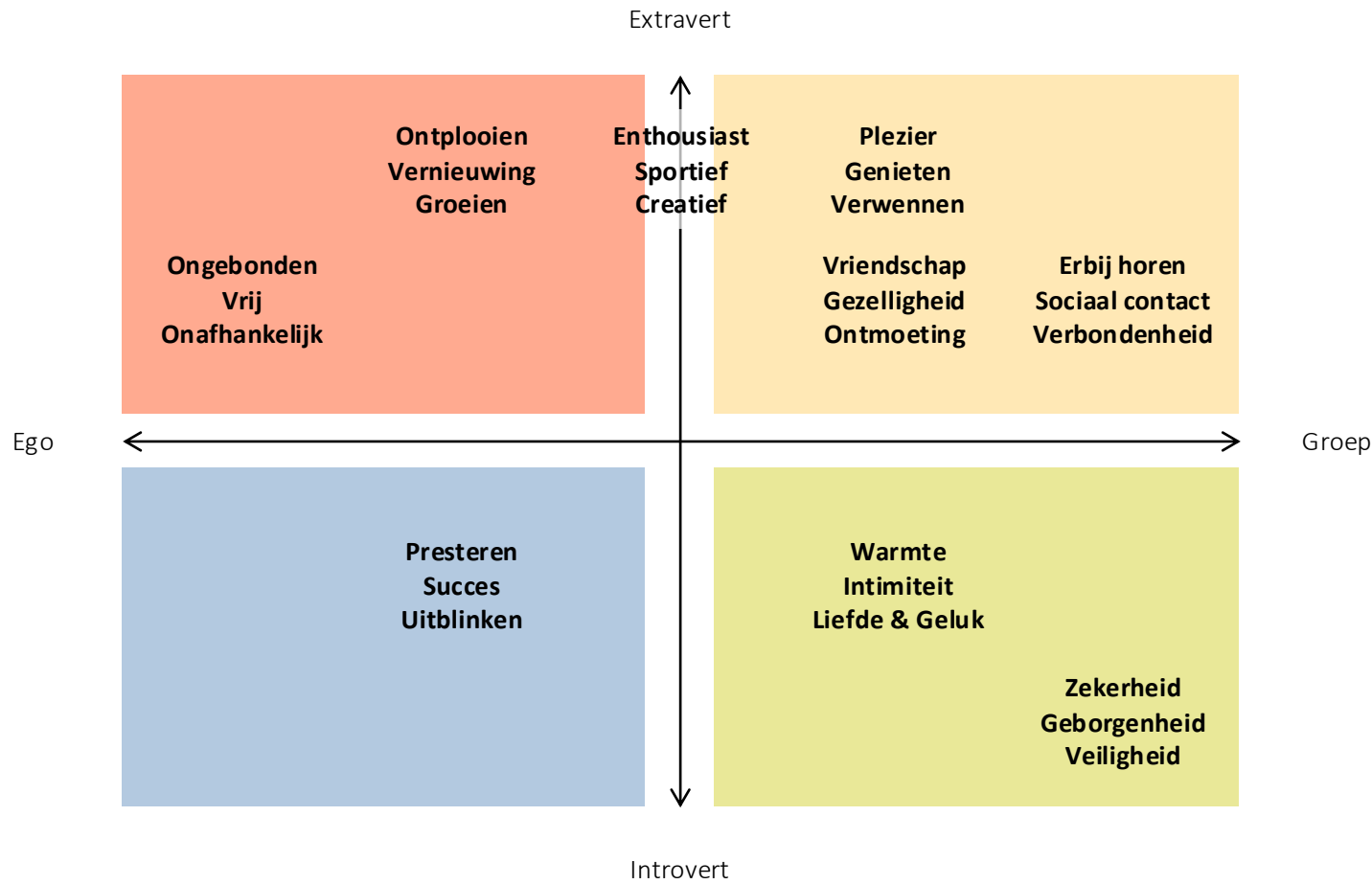
- **Vrede, een wereld zonder oorlog:** Tegen een achtergrond van geopolitieke spanningen en de huidige onrust, bijvoorbeeld in het Midden-Oosten, zijn jongeren bang dat het nog eens flink mis zal gaan (bijvoorbeeld Derde Wereldoorlog). Vrede (en bijkomend vrijheid/ zorgeloosheid) is gewenst.
- **Leuke partner, gezin, kinderen (familieleven):** Ondanks dat het misschien nog best ver weg is, wordt het gezinsleven gezien als basis voor een gelukkig leven.
- **Een mooie baan, carrière:** Die droombaan verwezenlijken of gewoon je plek/ draai in het professionele leven vinden.
- **Reizen, nieuwe ervaringen opdoen:** De wereld ontdekken en nieuwe vaardigheden leren/ ervaringen opdoen.
- **Financiële rust:** Niet zozeer vermogend zijn, maar vooral geen zorgen hoeven maken over geld en – tot op zekere hoogte – kunnen doen waar je zin in hebt.

Angsten voor de toekomst:

- **Oorlog.** Zie vrede. Door de huidige geopolitieke situatie is een oorlog in perceptie dichterbij dan ooit.
- **Woningnood:** De angst dat betaalbaar wonen geleidelijk aan onbereikbaar zal worden. De jongere groep maakt zich zorgen of ze ooit überhaupt wel zelfstandig kunnen wonen.
- **AI:** Kunstmatige intelligentie en verdere automatisering zullen impact hebben op hoe het dagelijks leven er straks uit zal zien. De voornaamste angst is dat implementatie van AI zal leiden tot een verlies van banen (mogelijk ook de eigen baan/ 'droombaan') en daarmee tot financiële onzekerheid.
- **Lockdown/ een 'corona-achtige situatie':** Corona zit nog vers in het geheugen, men is bang dat we ooit weer naar een dergelijke situatie zullen terugkeren en de persoonlijke vrijheid weer sterk aan banden zal worden gelegd.
- **Persoonlijke 'stagnatie':** Vanuit een bepaalde onzekerheid is er de angst om later terug te kijken en te voelen dat men niets nuttigs heeft bereikt/ niets heeft 'bijgedragen' (nutteloosheid)/ niet 'geslaagd' is.

Onderliggende waarden gehoord in gesprekken met jongeren

In algemene zin zoeken alle jongeren een balans tussen sociale verbinding, vrijheid en praktische zekerheid, maar wat hierbij centraal staat verschuift naarmate men ouder wordt. Voor scholieren zijn sociale contacten en actieve bezigheden erg belangrijk. Studenten geven prioriteit aan vrijheid en het 'plukken van de dag'. Voor werkenden – welke vaak meer verantwoordelijkheden hebben – zijn de meer praktische zaken als inkomen en wonen relevant.

De waarden die we in gesprekken vaker terug zagen komen, hebben we geplot in het BSR-leefstijlen model.

Jongeren & De toekomst

Nadenken over de toekomst | Uit de vooropdracht

Welke grote veranderingen verwacht jij als je nadenkt over 2050?

“De infrastructuur van nu is niet gebouwd voor de hoeveelheid auto’s die erbij blijft komen. Een goed voorbeeld is Amsterdam waar ze al bezig zijn met autovrije zones, daarnaast hoor je steeds vaker over parkeerproblemen.”

“AI heeft heel veel banen overgenomen.”

“Overbevolking, er zullen veel meer mensen zijn en veel meer woningen nodig zijn.”

“Ik denk dat het klimaat nog extremer zal zijn dan nu. Er zullen vaker hittegolven in de zomer zijn, en ook hevige regenbuien die voor wateroverlast zorgen. Omdat een groot deel van onze provincie onder het zeeniveau ligt, zal er meer geïnvesteerd moeten worden in dijken en watermanagement systemen.”

“Wat ik als tweede denk, is dat er heel veel meer flatgebouwen bij zijn gekomen en dat dit ten koste is gegaan van natuur. Er is namelijk nu al hele erge woningnood en flatgebouwen zijn daarvoor heel handig om dat op te lossen.”

Wat blijft er hetzelfde in 2050, wat verandert niet?

“Mensen blijven werken om geld te verdienen. Ook al verandert werk misschien door technologie, mensen zullen nog steeds een baan nodig hebben om geld te verdienen en hun leven te betalen.”

“Dat het leven continu duurder wordt.”

“Veel banen veranderen, toch blijft de behoefte aan menselijk werk in sectoren als de zorg, onderwijs en creatieve beroepen cruciaal.”

“Als laatste denk ik dat er nog steeds een klimaatverandering gaande is en dat alle maatregelen die nu worden genomen niet genoeg zijn om dit probleem tegen te houden.”

“Huizen crisis, evenveel armoede en nog steeds een slecht milieu.”

“Mensen blijven mensen; er is behoefte aan aandacht en liefde. Ondanks de digitalisering hebben mensen alsnog emoties en blijven wij menselijk, hierbij horen ook hechte relaties.”

Nadenken over de toekomst | De groepsdiscussies

De wereld van 2050 – een introductie:

- In het jaar 2050 is de leeftijd van de respondenten gemiddeld meer dan verdubbeld. Dit vraagt veel van het voorstellingsvermogen. Jongeren onderstrepen dit ('ik kon 20 jaar geleden ook niet bedenken dat de wereld nu gedomineerd zou worden door AI').
- Bij 2050 komen als vanzelfsprekend de bekende toekomstvisioenen bovendien, inclusief utopische en dystopische elementen. Denk aan wolkenkrabbers, zelfrijdende auto's, drones, robotisering en het gebruik van groene energiebronnen (zonne- en windenergie, waterstof, etc.).
 - Enerzijds is de verwachting dat technologische ontwikkelingen het leven makkelijker zullen maken en bijvoorbeeld voor meer vrije tijd kunnen zorgen.
 - Anderzijds is er de angst dat 'tech' (waaronder AI) het leven zal overnemen, zowel in praktische als in emotionele zin. In perceptie zal een wereld die té afhankelijk wordt van technologie onmenselijk aanvoelen.
- De verwachting is dat klimaat nog meer prioriteit zal hebben en we sterk beperkt zullen worden in onze vrijheden (niet meer vliegen, eventueel verhuizen, etc.).
- Jongeren voorzien dat Noord-Holland volledig volgebouwd zal zijn. Het traditionele beeld van weilanden en vergezichten zal – onder druk van noodzakelijke woningbouw en/ of klimaatverandering – langzaam verdwijnen.
 - Bouwen op water, bijvoorbeeld op de Noordzee, wordt hier genoemd als innovatieve oplossing.
- Ondanks de veranderingen in het straatbeeld is de verwachting dat mensen het in het dagelijks leven nog steeds over 'de simpele dingen' zullen hebben.

De wereld van 2050 – Scenario's en dilemma's:

De toekomst is concreter gemaakt/ verkend op basis van de 4 scenario's en bijbehorende dilemma's. Deze scenario's zijn vereenvoudigde versies van de scenario's die HHNK in het kader van de Toekomstvisie heeft uitgewerkt. Deze vereenvoudiging was noodzakelijk om de jongeren vlot mee te kunnen nemen en vragen om minder inhoudelijke kennis die experts of stakeholders wel hebben. Zie de volgende slides voor een korte samenvatting van de scenario's en dilemma's en de belangrijkste outtake door de jongeren. In de bijlagen de volledige scenario's en dilemma's zoals voorgelegd in de gesprekken.

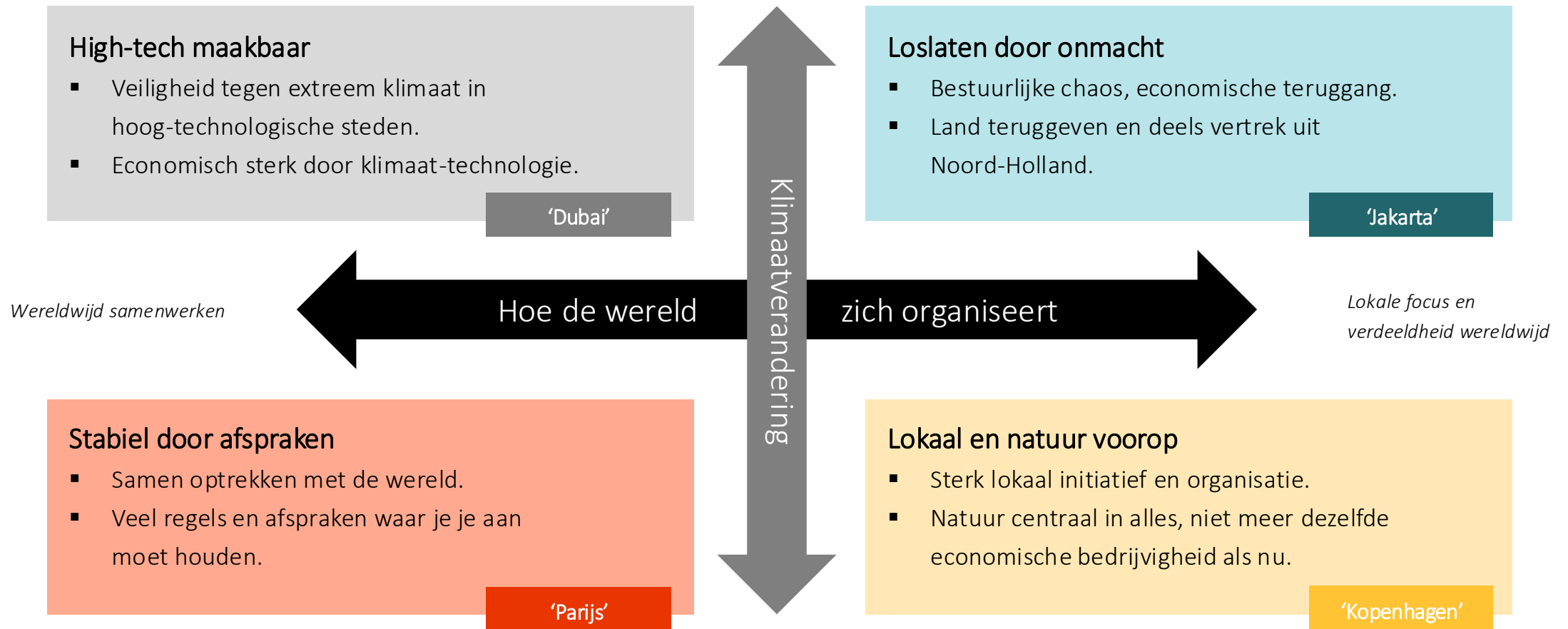
Noot: De reacties van de jongeren op de scenario's zijn expliciet niet bedoeld om met de jongeren tot een keuze te komen (in de gesprekken is dit ook onderstreept bij de respondenten). Ze maken desalniettemin inzichtelijk waar jongeren – richting de toekomst – belang aan hechten en vormen als zodanig een springplank voor discussie en 'dos en don'ts' ten aanzien van beleid.

Noot: Het gaat bij de dilemma's niet om een exacte uitkomst, maar om de discussie/ argumentatie rondom de gemaakte keuzes (in de gesprekken ook onderstreept bij de respondenten). De discussies bieden inzicht in de aanwezige spanningsvelden.

Nadenken over de toekomst | Samenvatting toonmateriaal

Sterke klimaatverandering onvermijdelijk – Wijze van leven aanpassen

Heel veel energie in tegengaan klimaatverandering – Beperkte klimaatverandering

'Jakarta' (blauw)

'Jakarta' belichaamt een wereld waarin de basis is weggefallen en alles waar men voor vreest/ alles wat een fijn en gelukkig leven in de weg staat werkelijkheid is geworden. Het geschetste beeld roept de vraag op of het daadwerkelijk zo erg kan worden/ mis kan gaan.

Positief:

- Kleine, hechte gemeenschappen worden als positief en gezellig genoemd. Hier worden echter ook direct weer kanttekeningen bij geplaatst: benauwend, staat eigen onafhankelijkheid in de weg.

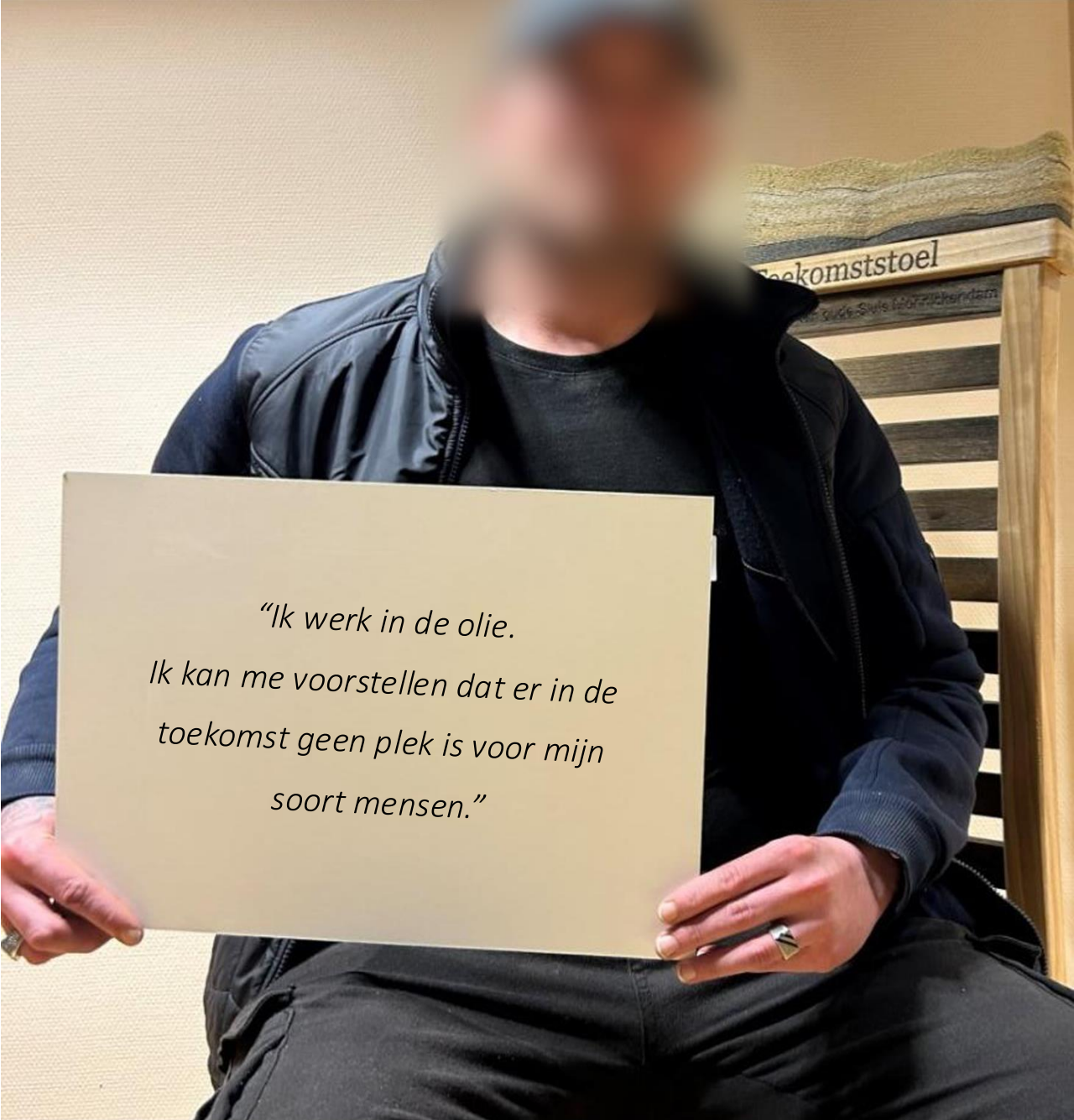
Negatief:

- 'Jakarta' wordt unaniem gezien als rampzalig:
 - Ernstige gevolgen als woningnood, criminaliteit en het verlies van vrije leefruimte. Het is alles waar men nu al voor vreest en/ of onder lijdt, maar dan exponentieel.
 - Ervaren onmacht en de vrees verplicht te moeten verhuizen naar andere gebieden binnen of zelfs buiten de regio.
 - Leven in angst met weinig kansen en plezier.

*“Het land is onbewoonbaar.
Als er vervolgens geen tijd en
geld meer in wordt gestoken,
eindig je in een ‘loop’ waar je
ook nooit meer uitkomt.”*

‘Kopenhagen’ (geel)

‘Kopenhagen’ wordt gezien als verstikkend, met minder kansen voor het individu. Het geschetste beeld wekt weliswaar de illusie van letterlijke ruimte om te leven, maar niet van ruimte om eigen te maken/ te benutten.

Positief:

- Dit scenario doet vermoeden dat er veel ruimte is om te leven, in een gezonde leefomgeving, want groen en veel aandacht voor natuur.

Negatief:

- ‘Kopenhagen’ wordt met name onrealistisch geacht:
 - Jongeren twijfelen aan een wereld waarin bedrijven en individuen milieubewuste keuzes maken zonder regels.
 - In perceptie kan een grassrootbeweging nooit zo groot en impactvol worden en natuur nooit zo belangrijk. Natuur krijgt hier te veel prioriteit ten koste van mensen, waardoor economische druk en woningnood ontstaan.
- Verdwijnde bedrijven/ vertrekkende mensen doen vermoeden dat er in dit scenario misschien geen plek voor ‘mij’ is (misschien moet ik weg, misschien wil ik weg).
- Alles in het teken van natuur. Ogenscheinlijk weinig ruimte voor persoonlijke ontwikkeling/ groei.

'Parijs' (rood)

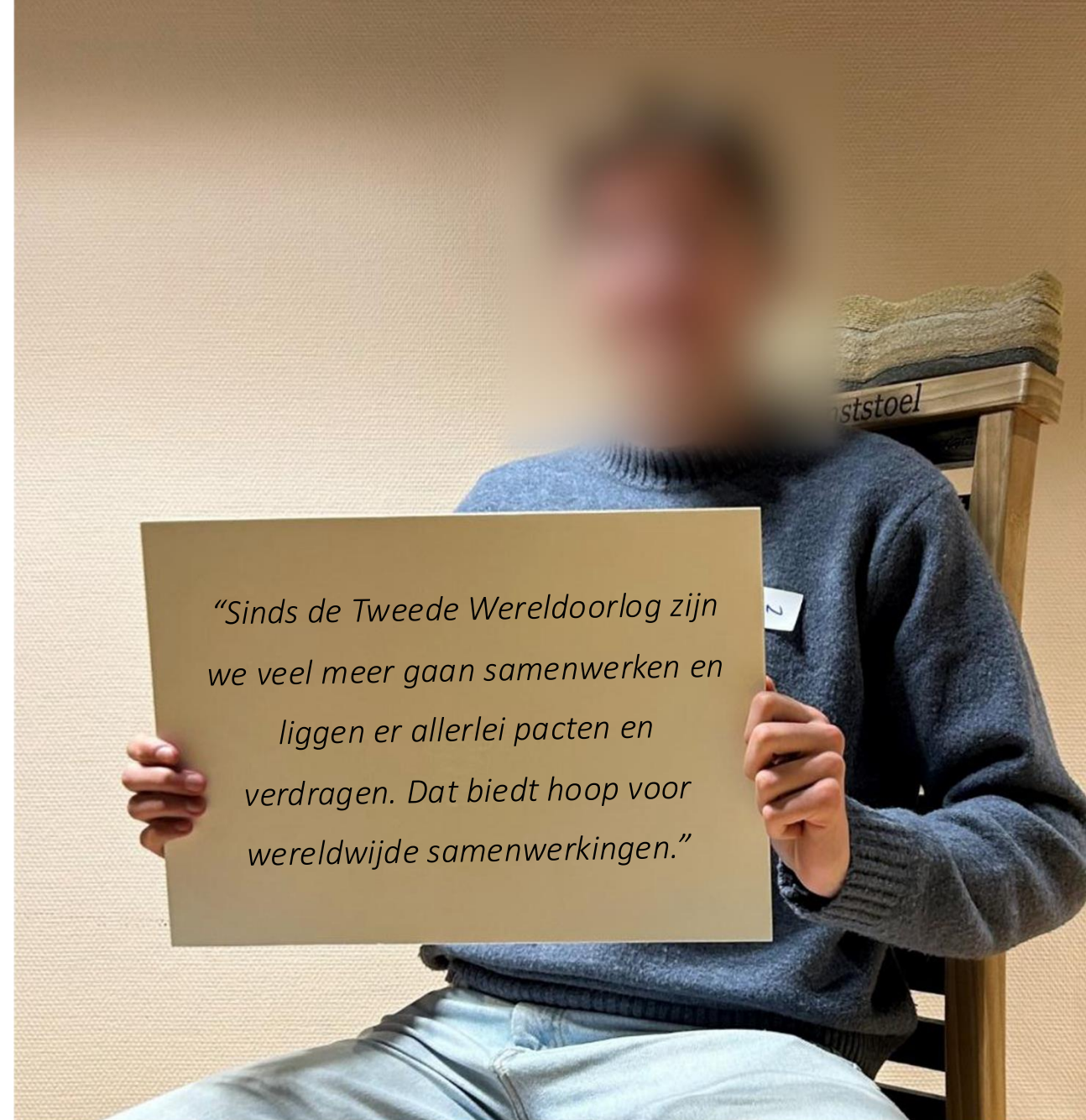
'Parijs' wordt met zijn behoud van de leefomgeving gezien als wenselijk, waarbij het idee van moeten 'inleveren' door vele regels en gevraagde gedragsverandering niet per definitie wordt verworpen. De vraag is wel hoeveel er in de praktijk zal moeten worden ingeleverd. Een grote regeldruk zal zijn stempel drukken op de individuele vrijheid.

Positief:

- 'Parijs' kent een duidelijke 'trade-off', waarbij er in ruil voor iets minder individuele vrijheid stabiliteit wordt geboden. De leefomgeving wordt in grote mate behouden, waardoor men binnen deze toekomst in Noord-Holland kan blijven wonen.
- Klimaatproblemen worden serieuzer aangepakt, wat leidt tot minder extreme situaties.

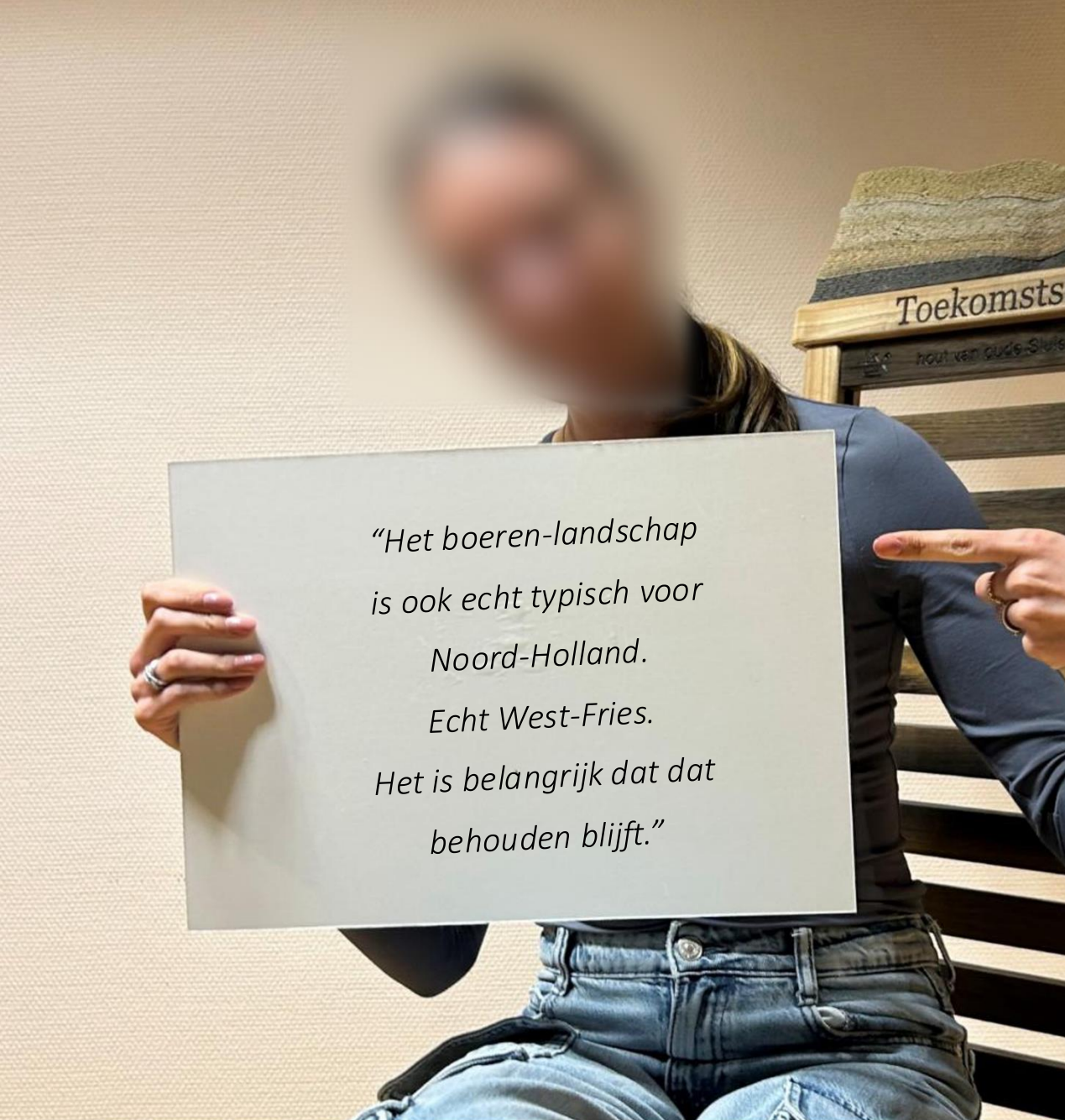
Negatief:

- Veel regeldruk, waarbij er mogelijk veel individuele vrijheid moet worden ingeleverd.
- Jongeren zijn kritisch over de haalbaarheid van mondiale samenwerking en gedragsverandering bij iedereen/ op grote schaal. Kijkend naar het huidige politieke klimaat én de reactie op beperkingen (bijv. tijdens corona) is de verwachting dat dit niet van de grond zal komen.

“Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn we veel meer gaan samenwerken en liggen er allerlei pacten en verdragen. Dat biedt hoop voor wereldwijde samenwerkingen.”

‘Dubai’ (grijs)

‘Dubai’ voorziet in een welvarende wereld vol mogelijkheden/ kansen, maar in perceptie ook in groeiende ongelijkheid. De vraag is of iedereen van de geschetste welvaart kan en mag profiteren.

Positief:

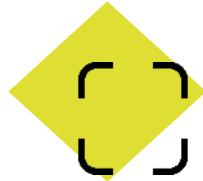
- In perceptie is klimaatverandering niet – volledig – te stoppen en is technologische innovatie dé manier om met deze verandering om te gaan. ‘Dubai’ klinkt als zodanig behoorlijk realistisch.
- ‘Dubai’ wordt gezien als een wereld met veel mogelijkheden. Het scenario voorziet in plezier en in kansen voor verdere persoonlijke ontwikkeling.
- Er is van een negatieve situatie iets positiefs gemaakt. Er is sprake van voorspoed, veiligheid en – overall – een sterk Nederland (koploper op het gebied van maakbaarheid/ beheersing).

Negatief:

- Er is kritiek op de toenemende kloof tussen arm en rijk/ ‘in’ en ‘out’. Sociale ongelijkheid is onwenselijk (“niet iedereen kan meekomen”).
- ‘Hoog-technologisch’ helpt ons weliswaar om te gaan met klimaatverandering en weersextremen, maar onderstreept ook het belang van het ‘echte leven’ en fysieke, menselijke interacties. Technologie (met name online, digitaal) domineert nu al het leven, de angst leeft dat dit alleen maar erger wordt.
- In perceptie is Noord-Holland binnen dit scenario heel erg vol.

Dilemma's - 1 -

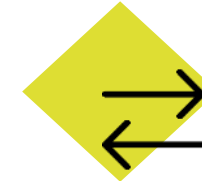

Natuur centraal vs. Mens centraal

De natuur wordt gezien als essentieel voor menselijke overleving en wordt zelfs 'sterker' dan de mens genoemd (wij zijn hier als mensheid pas relatief kort, ecosystemen herstellen zich, de natuur overleeft ons). Tegelijkertijd is er verzet tegen een situatie waarin natuur alle ruimte inneemt ten koste van de mens/ ons leven en economische activiteit.

- Natuur is belangrijk, maar de mens – als het er op aankomt – belangrijker, wanneer de situatie er om vraagt moet de natuur zich voegen naar de mens. We moeten door natuur vooral niet te veel beperkt worden (bijv. overname stedelijk gebied door bos).
- Er wordt gepleit voor een balans/ 'symbiose'. De mens heeft een rol in het managen van natuurlijke processen en moet in harmonie met de natuur leven.
- Global warming is een probleem dat door menselijk toedoen gecreëerd is, wij hebben in perceptie de macht én verantwoordelijkheid het dan ook op te lossen.

“Ja, ik weet dat de natuur belangrijk is en dat ik er iets mee moet doen. Maar in de praktijk kies ik toch voor gemak en laat ik gewoon lekker die pakketjes bezorgen.”

Wereldwijd samenwerken vs. Lokaal samenwerken

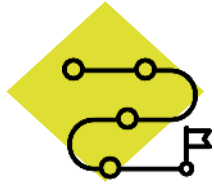
Wereldwijde samenwerking wordt in theorie gezien als ideaal, maar praktisch als onhaalbaar vanwege verschillen in culturele en economische belangen en het huidige politieke klimaat (Trump, China, geopolitieke instabiliteit, zwalkende politiek in eigen land). Mondiaal kunnen we daadwerkelijk impact hebben/ een verschil maken, lokaal voelt toch vooral als kleinschalig.

- Sommigen geloven in globalisering, terwijl anderen willen dat Nederland – ook met/ vanwege behoud van identiteit – zijn eigen koers vaart.
- Samenwerking vraagt om transparantie en langetermijnplanning. Lokaal handelen is makkelijker en zal hier eerder leiden tot tastbare resultaten. Er is een zichtbare split tussen 'liever klein, maar wel impact' versus 'zonder wereldwijde schaal heeft het toch geen zin'.

“Wereldwijd samenwerken is onrealistisch. Zelfs als er geen oorlog is. Wij denken hier echt anders dan in een land als Frankrijk ... laat staan Afrika.”

Dilemma's - 2 -

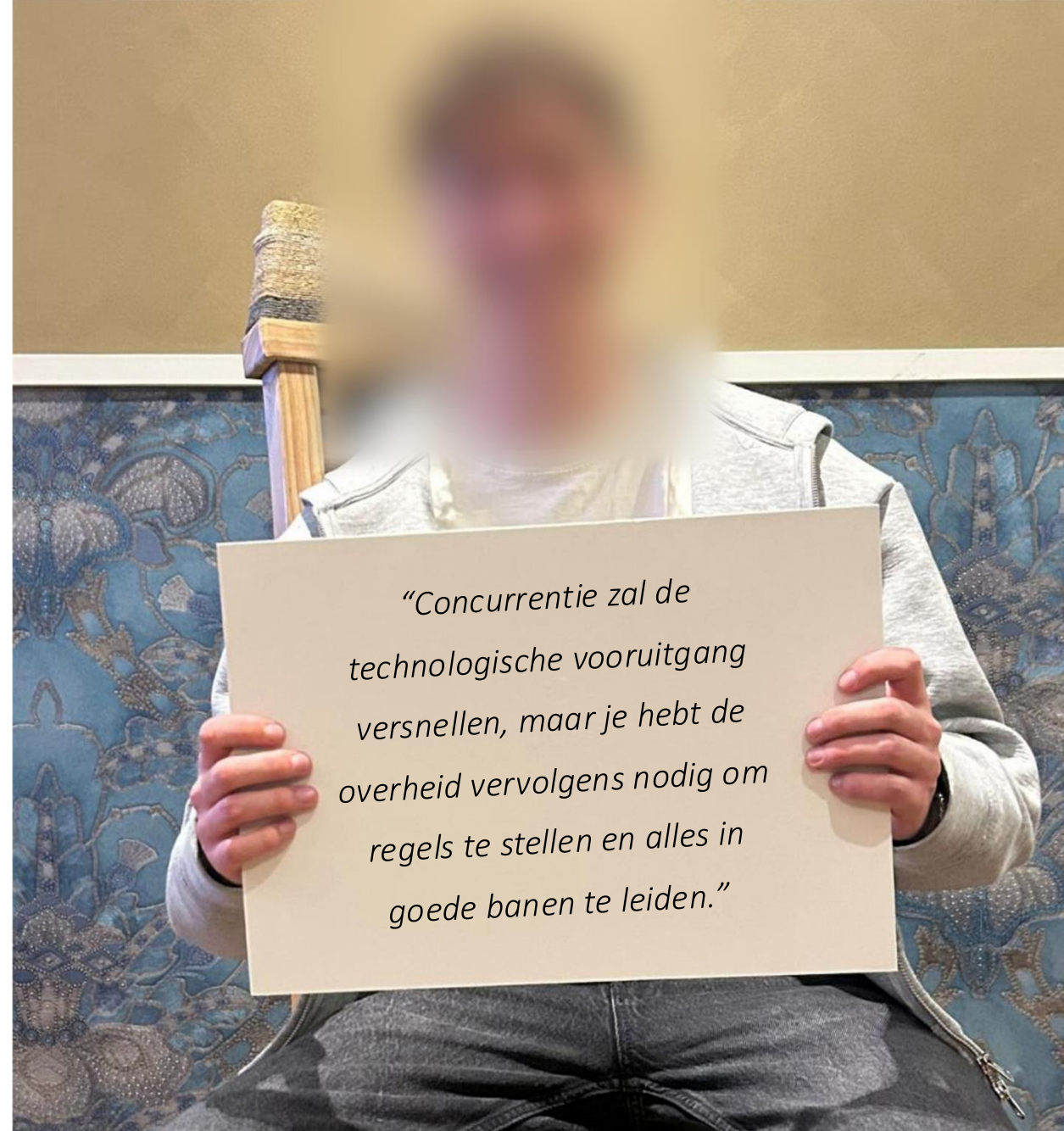
Duidelijke regels vs. Vrije marktwerking

Bedrijven worden gezien als aanjager van innovatie/ versnellers van positieve verandering, maar zijn in perceptie minder geneigd tot het nemen van sociale verantwoordelijkheid. De overheid moet regels stellen om chaos te vermijden en alles in goede banen te leiden, vooral ook rondom klimaatbeleid.

- Ingrijpen van de overheid roept weerstand op, zeker bij jongeren met een sterkere hang naar autonomie (erfenis corona, eigenhandig ervaren wat voor impact regulatie/ strenge controle op de ervaren vrijheid kan hebben).
- Jongeren zoeken naar een middenweg met duidelijke overheidstaken enerzijds en ruimte voor het individu anderzijds.

“Ik wil niet geleefd worden door regels. Dan ga ik weg, naar een land waar ik wel vrij ben. Ik ga echt niet terug naar de corona-tijd.”

“Wanneer je iets wil veranderen of in beweging wil brengen is het beter om het enthousiasme hiervoor bij de mensen zelf te zoeken dan dingen vanuit de overheid op te leggen.”

Dilemma's - 3 -

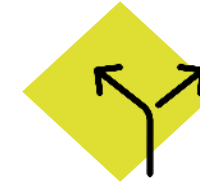

Economie voorop vs. Ruimte voor de natuur

De natuur centraal stellen wordt idealistisch, maar economisch nadelig geacht. Economische vooruitgang biedt in perceptie duidelijke, directe voordelen als werkgelegenheid en algehele welzijnsverbetering, terwijl – het prioriteren van – de natuur soms juist als rem op die vooruitgang wordt ervaren.

- Het één hoeft het ander niet noodzakelijkerwijs te bijten. Circulaire innovaties/ innovaties met oog voor de natuur worden gezien als brug tussen natuur en economie.

“Straks geldt het recht van de sterkste. De mens kan de natuur aanpassen, waarom zouden we dat niet doen wanneer het uiteindelijk beter voor ons is?”

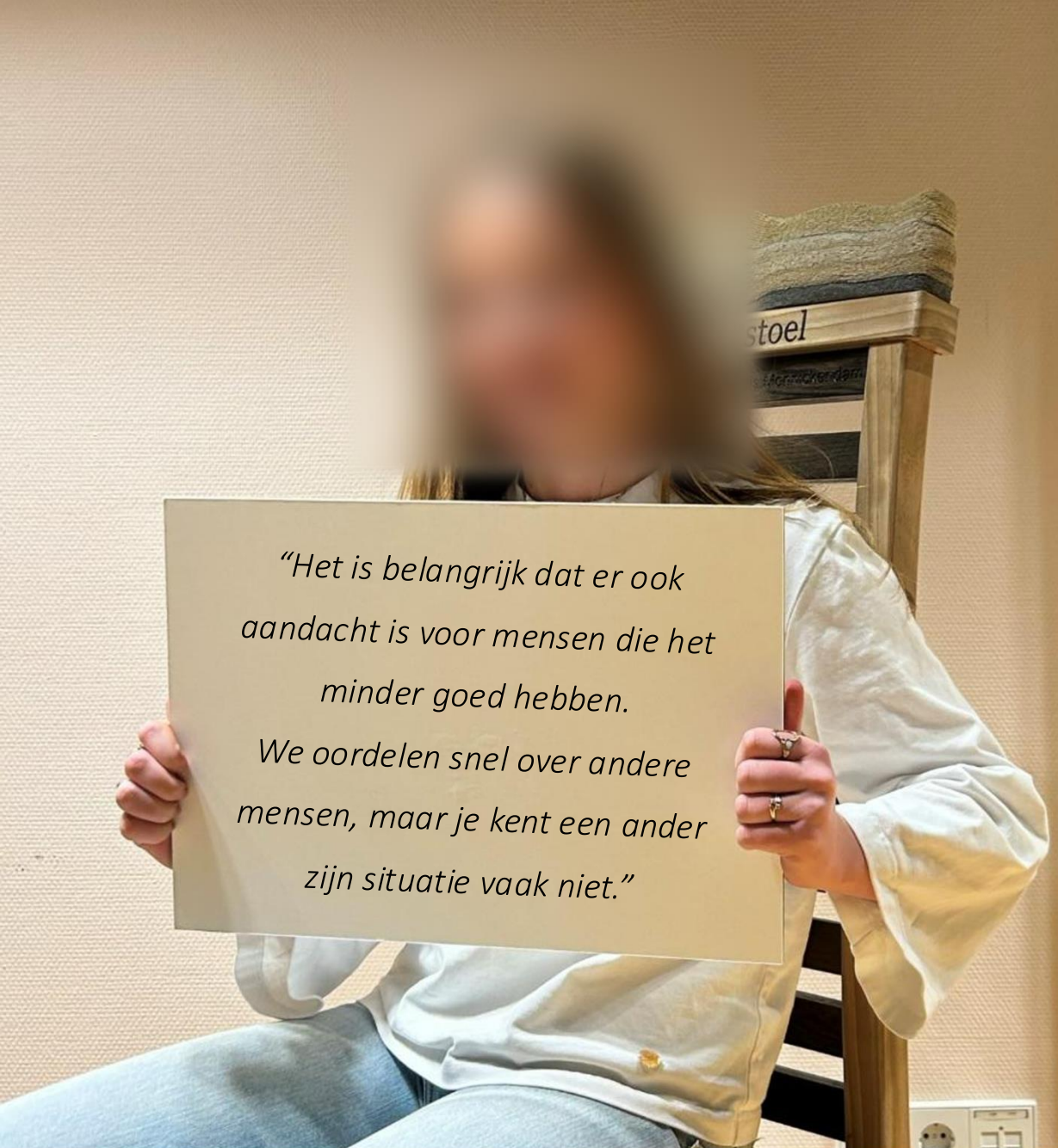
Behouden wat we hebben vs. Deels loslaten

Er is grote weerstand tegen het opgeven van de huidige levensstandaard, inclusief het kunnen blijven wonen in Noord-Holland. Kijkend naar de mogelijke toekomst is het ‘moeten inleveren’ begrijpelijk, maar het idee van – verplicht – verhuizen roept emotionele en praktische zorgen op.

- Jongeren zijn sterk gehecht/ verknocht aan hun huidige leefomgeving, de manier van leven en hun sociale netwerken en gemeenschappen. Het verlies daarvan wordt beschouwd als groot offer.
- Het behouden van de bekende, gewenste manier van leven is veel waard en mag best wat kosten.

“We zullen allemaal iets moeten inleveren. Maar dat betekent misschien ook wel dat ik niet de opleiding kan doen die ik graag zou doen of mijn droombaan nooit zal kunnen hebben.”

Dilemma's - 4 -

Sterkste schouders vs. Iedereen zelf betalen

Waar sommigen vinden dat hogere inkomens op basis van draagkracht meer zouden moeten bijdragen, pleiten anderen juist voor een gelijke verdeling van de lasten. Beide kanten baseren zich hierbij op 'eerlijkheid' (beschermen van de armen vs. oneerlijk om de 'harde werker' extra te belasten).

- Belastingpercentages moeten rechtvaardig zijn zonder dat ze een demotiverende werking hebben op werk en succes.
- Een groter wordende ongelijkheid is niet écht wenselijk (inclusiviteit, toch het idee dat we het samen doen, geen mensen willen uitsluiten).

“Waarom zou één specifieke groep meer moeten betalen? We zijn allemaal verantwoordelijk voor het probleem, dan mag er ook van iedereen een bijdrage verwacht worden.”

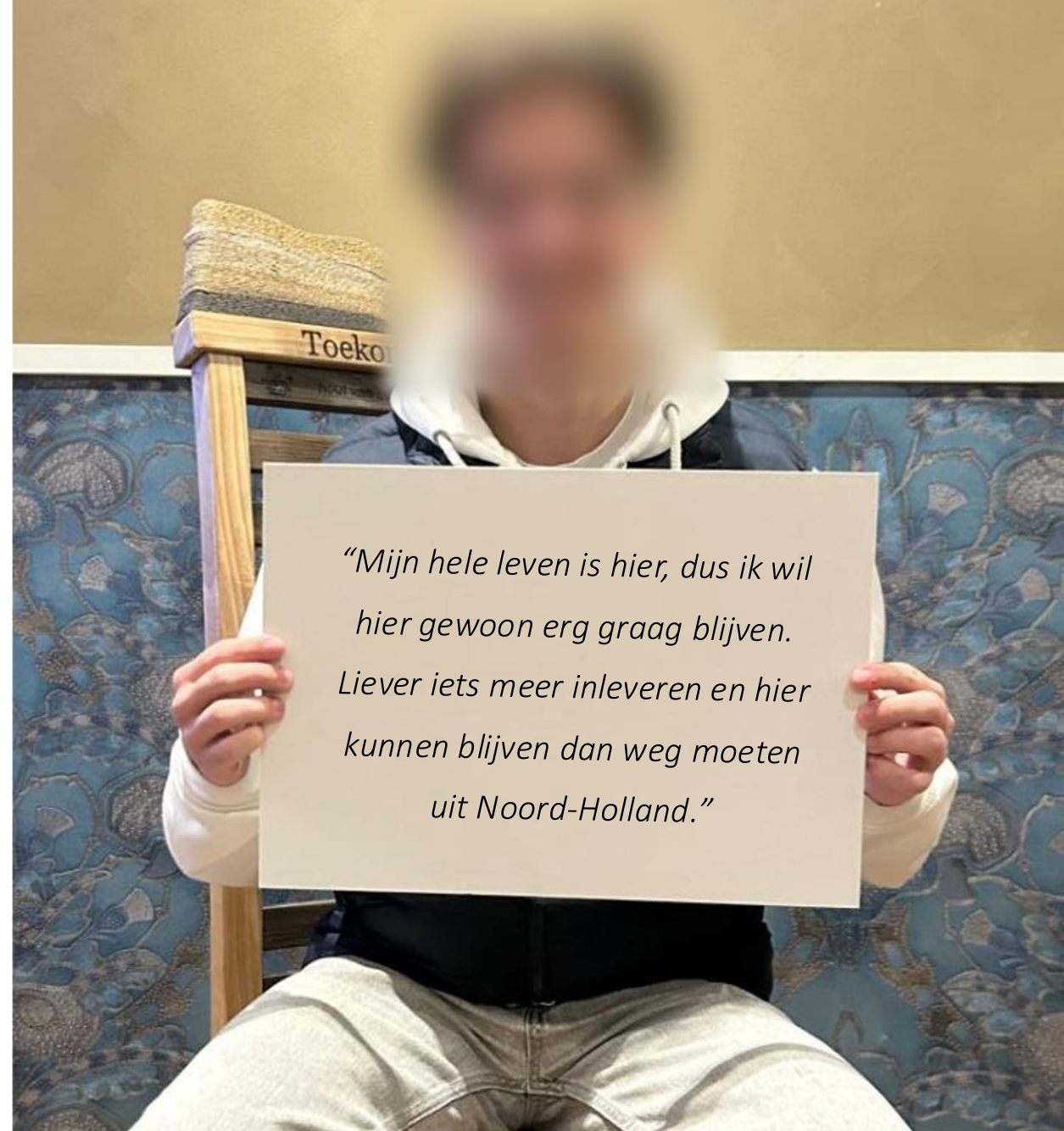
Dilemma's - 5 -

Veiligheid tegen hoge kosten vs. Risico tegen lage kosten

Sommige jongeren accepteren een verhoogd risico op rampen wanneer dat de kosten kan drukken, maar in principe heeft veiligheid de hoogste prioriteit. Het streven is vaak naar een tussenweg, waarbij betaalbare maatregelen een degelijk veiligheidsniveau garanderen zonder de financiële druk substantieel te verhogen. Het dilemma laat zien dat de betalingsbereidheid/ bereidheid tot offers groter wordt wanneer de consequenties invoelbaarder zijn en men daadwerkelijk persoonlijk geraakt wordt ('dan heb ik geen huis meer, dan doet de rest er ook niet meer toe').

"Eerst twijfelde ik nog en was ik vooral voor zo min mogelijk opgeven of inleveren. Maar dit voel je echt, het behoud van onze veiligheid is me echt wel wat waard!"

"Mijn hele leven is hier, dus ik wil hier gewoon erg graag blijven. Liever iets meer inleveren en hier kunnen blijven dan weg moeten uit Noord-Holland."

A photograph of three young women sitting on a wooden bench in a vast field of colorful tulips. The woman on the left is wearing a red and white striped shirt and blue jeans, looking towards the other two. The woman in the middle is wearing a grey sleeveless top and blue jeans, looking towards the woman on the right. The woman on the right is wearing a light blue denim shirt and blue jeans, laughing heartily. The background is a dense field of tulips in various colors, including red, orange, and pink.

Waterbeheer & HHNK

Waterbeheer & HHNK - 1 -

Jongeren zijn zelden bekend met HHNK, maar onderkennen het belang van waterbeheer en waarderen wat HHNK voor de veiligheid en infrastructuur van Nederland doet (lage betrokkenheid, geen lage interesse/ belang). Meer gerichte communicatie en educatie vanuit HHNK kan in perceptie helpen het bewustzijn ten aanzien van de werkzaamheden en uitdagingen te vergroten.

Waterbeheer:

- Jongeren associëren waterbeheer met systemen als sluisen, dammen en dijken. Verdere kennis rondom waterbeheer en wat hier bij komt kijken is beperkt.
- Jongeren erkennen dat goed waterbeheer in Nederland essentieel is door de – ongunstige – ligging van ons land. Ze zijn blij dat het watersysteem goed georganiseerd lijkt (dit maakt ook dat het onderwerp niet top of mind hoeft te zijn). Het voeren van de discussie benadrukt dit alleen maar meer.
- In het kader van waterbeheer wordt klimaatverandering genoemd als belangrijke uitdaging/ ‘groeidend probleem’. In de toekomst zal waterbeheer in perceptie alleen maar belangrijker worden (denk aan een stijgend waterpeil, stormen, meer huizen die waterzuivering en waterbeheer vereisen, etc.).
- Technologie en innovatie in waterbeheer worden gezien als belangrijke (en hoopgevende) bouwstenen voor het – succesvol – omgaan met de genoemde uitdagingen. Dat ook natuur hier een rol in kan spelen is niet bekend en lastiger voor te stellen.
- Richting de toekomst wordt waterbeheer niet enkel gezien als noodzakelijk kwaad, maar tevens genoemd als kans. Nederland staat internationaal bekend om haar waterexpertise. Wanneer we voorop – blijven – lopen met technische innovaties kunnen we niet alleen maar onze eigen voeten droog houden, maar ook ‘mentaal leiderschap’ (kennishouderschap, expertise) laten renderen.

HHNK:

- Jongeren zijn zelden bekend met – het werk van – HHNK. Alleen de oudste groep jongeren (werkenden) kennen HHNK, vooral van de waterschapsbelasting, maar hun specifieke werkzaamheden zijn verder onbekend.
- Na een verdere illustratie en bespreking van HHNK’s werkzaamheden wordt er wel waardering voor – het werk van – HHNK uitgesproken. Het belang is – zeker na het bespreken van mogelijke toekomst – duidelijk; zonder de inzet van HHNK geen droge voeten.
- Het participatietraject wekt vertrouwen. Het wordt gewaardeerd dat HHNK jongeren meeneemt in het belang van waterbeheer (educatie, vergroten bewustzijn) en betreft in het nadenken over en besluitvorming rondom de toekomst.
- In navolging van bovenstaande wordt er benadrukt dat HHNK meer zichtbaarheid moet creëren en bijvoorbeeld duidelijker kan/ moet communiceren wat het in ruil voor waterschapsbelasting doet.

Waterbeheer & HHNK - 2 -

Wat jongeren aan HHNK meegeven:

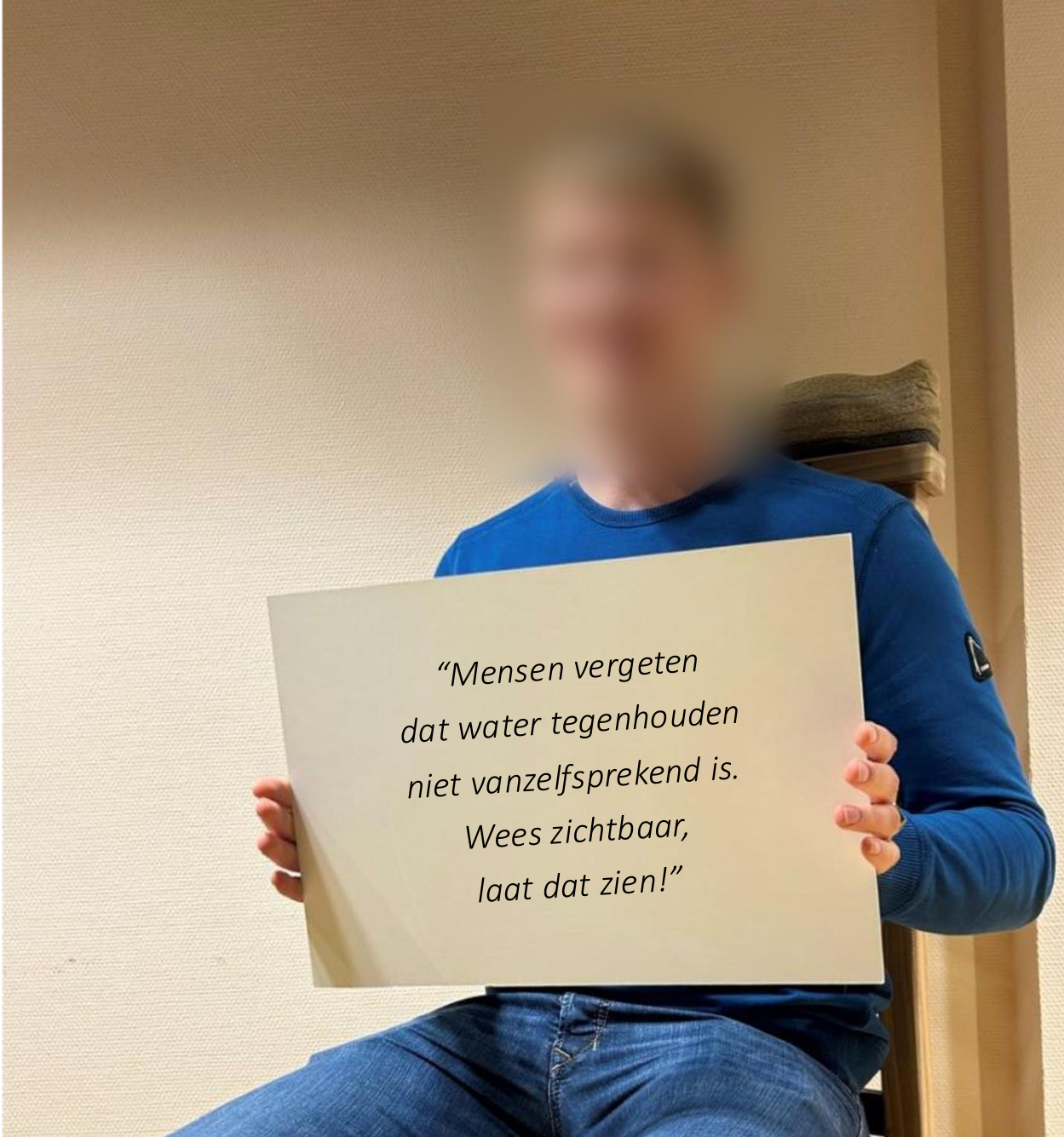
“Het is goed om er op deze manier over na te denken, maar ik word er wel zenuwachtig van. Mensen van onze leeftijd zijn zich er niet bewust van dat dit mogelijk onze toekomst is.”

“Kijkend naar de veranderingen die ons te wachten staan zal het werk van HHNK alleen maar belangrijker worden. Ga dus vooral zo door!”

“Bedenk een plan voor ieder scenario en ga vast aan de slag. Het is belangrijk niet af te wachten, maar de oplossingen al klaar te hebben wanneer de situaties zich aandoen.”

“Sla de handen ineen met andere waterschappen, ook over de grenzen. Het is bij een probleem van deze omvang belangrijk om het samen te doen en van elkaar te leren.”

“Laat zien wat jullie in ruil voor die waterschapsbelasting doen. Ik merk nu dat er heel belangrijke dingen gedaan worden, maar als ik moet betalen zie ik gewoon een rekening.”

A photograph of three young women sitting on a wooden bench in a vast field of colorful tulips. The woman on the left is wearing a red and white striped shirt and blue jeans, looking towards the other two. The woman in the middle is wearing a grey sleeveless top and blue jeans, looking towards the woman on the right. The woman on the right is wearing a light blue denim shirt and blue jeans, laughing heartily. The background is filled with rows of tulips in various colors, including red, orange, and pink, under bright sunlight.

Bijlagen: Toonmateriaal

Gebruikt toonmateriaal

Geo-politiek: hoe de wereld zich organiseert

Samenwerking wereldwijd

- Samen gemeenschappelijk doel, zelfde visie
- Afspraken waar de wereld zich aan houdt, ook aan afspraken die niet direct voordelig zijn voor jezelf
- Samen ontwikkelen en innoveren
- Handel en economie

Lokale focus & verdeeldheid in de wereld

- Landen en regio's hebben onderling andere kijk op zaken en andere doelen
- Gaan voor eigen kansen en kracht
- Autonom in eigen gebied: eigen keuzes maken
- Lokaal sterk geworteld, sterk netwerk in regio

Klimaatverandering: tegengaan of ons aanpassen?

Aanpassen aan extremer klimaat

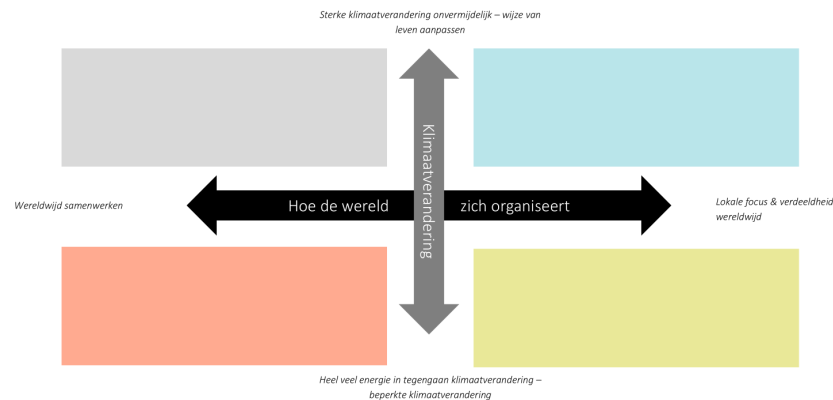
- Klimaatverandering is niet te stoppen
- Hard werken om ons aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering en opwarming: weersextremen (natter, droger) en hogere zeespiegel

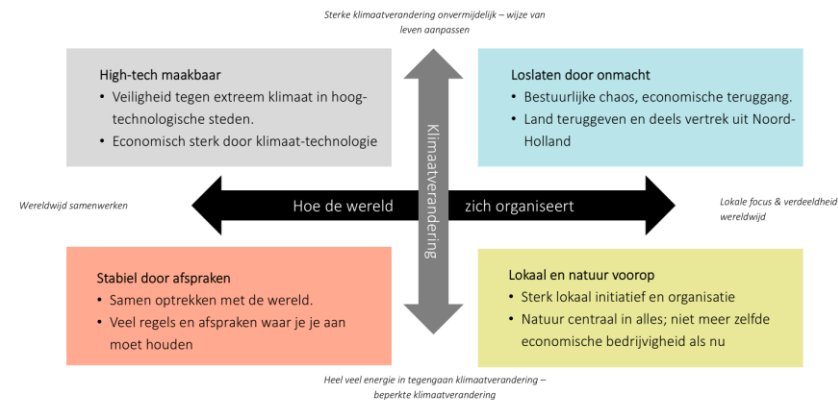
Klimaatverandering tegengaan

- Hard werken aan tegengaan klimaatverandering: zeer sterke CO2 reductie, ruimte voor natuur en andere maatregelen
- Resultaat: beperkte opwarming, geen heftige klimaatverandering dus beperkte weersextremen en zeespiegelstijging

4 mogelijke toekomsten

4 mogelijke toekomsten

- De toekomst is concreter gemaakt/ verkend op basis van de 4 scenario's en een aantal dilemma's.
- De scenario's zijn vereenvoudigde versies van scenario's die ook bij andere doelgroepen door HHNK zijn gebruikt. Deze vereenvoudiging was noodzakelijk om de jongeren vlot mee te kunnen nemen en ze vragen om minder inhoudelijke kennis dan aanwezig bij professioneel stakeholders
- Hier links de introducerende informatie.
- Op de volgende slides de 4 scenario's.
- Daarna volgen de gebruikte dilemma's

Aanpassen aan extremer klimaat met wereldwijde samenwerking

- Het is de wereld niet gelukt om klimaatverandering tegen te gaan: we leven met weersextremen
- Maar het lukt wel heel goed om ons aan te passen aan het extreme klimaat: er worden allerlei technologische innovaties bedacht. Maakbaarheid staat centraal : water, bodem en natuur, alles wordt ontworpen, gestuurd en gemonitord.
- Nederland is hierin een koploper en verkoopt deze kennis aan de hele wereld. Veel mensen in Noord-Holland verdienen daar goed aan.
- Klimaatvluchtelingen en kennismigranten trekken naar het rijke, veilige Noord-Holland, waar mensen in hoog technologische steden wonen. De groep mensen die niet mee kan of wil komen in deze high-tech samenleving valt buiten de boot.

Aanpassen aan extremer klimaat met lokale focus

- Wereldwijde klimaatactie blijft uit omdat overheden niet tot overeenstemming en afspraken komen.
- De gevolgen van klimaatverandering zijn groot. Noord-Holland is warmer en natter; er zijn meer overstromingen.
- Ook in Nederland is politieke en bestuurlijke onmacht. Er is economische achteruitgang. Banken, verzekeraars en andere financiers trekken zich terug risico's te groot worden. Er is daardoor te weinig geld en innovatie om aanpassingen te doen tegen het klimaat.
- Steeds meer bedrijven en inwoners vertrekken naar andere gebieden. De overgebleven mensen wonen in kleine, hechte gemeenschappen.
- Noord-Holland moet delen van het land opgeven; ze zijn niet meer bewoonbaar. Dit bevordert biodiversiteit en recreatie.

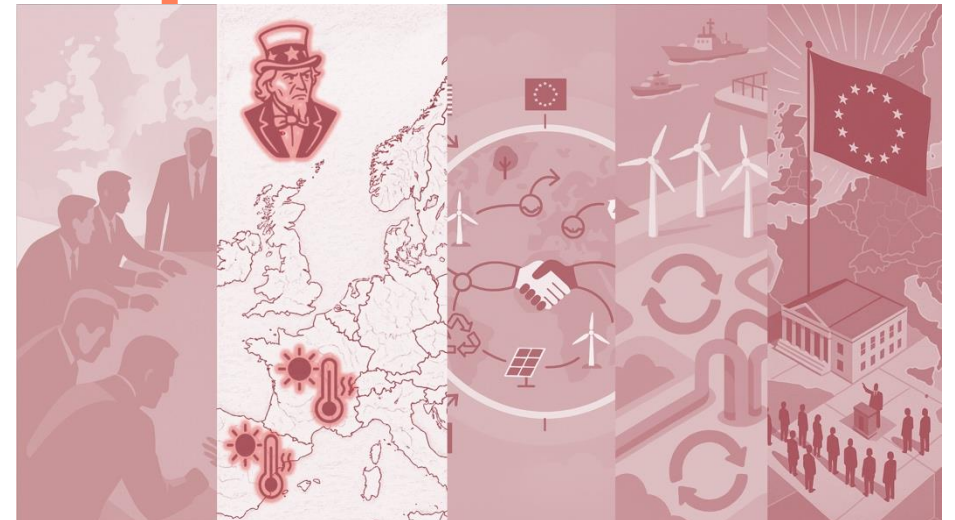
Klimaatverandering gestopt, lokale focus

- Nederland en omliggende landen weten klimaatverandering te stoppen. Niet wereldleiders, maar gewone mensen en lokale bedrijven en overheden zijn in actie gekomen.
- Duurzaamheid en natuur is heel belangrijk geworden. Een alliantie van Noordwest-Europese landen werkt hierin nauw samen. Verder zijn er weinig regels of afspraken, elke regio doet het op zijn eigen manier.
- De natuur staat centraal in Noord-Holland bij economische keuzes en hoe we gebieden inrichten. Dit maakt dat bepaalde bedrijven helemaal verdwijnen. Hierdoor zijn veel bewoners vertrokken.

Klimaatverandering gestopt door wereldwijde samenwerking

- Na enkele catastrofale rampen zijn landen over de hele wereld samen zijn gekomen. Er is volledig ingezet op tegengaan van klimaatverandering.
- De temperatuurstijging is wereldwijd gestabiliseerd dankzij strenge regels, internationale samenwerking en technologische innovatie. Overheden sturen sterk.
- De nieuwe evenwichtige wereldorde waarin Europa een sterk blok vormt, maakt dat migratiestromen afnemen en er rust komt.
- Ook Noord-Holland wordt centraal gestuurd. Waterbeheer, natuurherstel en voedselproductie zijn efficiënt en duurzaam zijn georganiseerd.
- Er zijn veel regels en afspraken waar ook de bewoners en bedrijven van Noord-Holland zich aan moeten houden. Van iedereen wordt gedragsverandering gevraagd.

OF...

OF...

Natuur heeft een eigen waarde en bestaat op zichzelf. Mensen zijn daar onderdeel van en moeten zich daar naar voegen, zeker bij klimaatverandering.

De natuur staat centraal.

Natuur is mooi, belangrijk en we hebben er veel aan. Maar uiteindelijk moet de natuur doen wat mensen willen.

De mens staat centraal.

OF...

OF...

Wereldwijd samenwerken zodat het grote probleem van klimaatverandering beter op te lossen is. Landen delen kennis, geld en technologie. Maar landen moeten het dan wel eens worden, en dat kost vaak veel tijd. Bovendien moet je ook dingen doen die vooral voor andere landen belangrijk zijn.

Wereldwijd samenwerken

Samenwerken tegen klimaatverandering in je eigen regio omdat het vaak sneller gaat en beter aansluit op plaatselijke wensen. Mensen voelen zich meer betrokken en kunnen makkelijker meedenken. Maar het resultaat voor het klimaat is kleiner dan bij wereldwijde afspraken.

Lokaal samenwerken.

OF...

OF...

De overheid maakt overal regels voor zodat iedereen beschermd is tegen klimaatverandering en dat taken en kosten eerlijk worden verdeeld. Maar hierdoor heb je persoonlijk minder keuzevrijheid.

Overheid stelt duidelijke regels

Mensen en bedrijven krijgen alle ruimte om zelf keuzes te maken en innovatieve oplossingen te bedenken bij klimaatverandering. Sommige mensen doen mee, andere niet. Hierdoor zal de ongelijkheid toenemen: een deel van de mensen zal veel meer risico lopen op ernstige problemen of hoge kosten moeten betalen.

Alle vrijheid aan bedrijven en bewoners

OF...

OF...

We zijn gehecht aan onze manier van leven. Bedrijven, landbouw en werkgelegenheid zijn belangrijk voor ons. Dit betekent wel dat we straks heel veel geld gaan betalen om alle bedrijven en huizen veilig en te houden bij overstromingen en andere klimaatproblemen.

Behouden wat we hebben

Door klimaatverandering worden sommige plekken ongeschikt voor wonen of werken. Een deel van het land blijven we beschermen, andere plekken niet meer. Dat is veel goedkoper dan alles blijven beschermen. Maar dan moeten mensen verhuizen naar de wel geschikte plekken en sommige bedrijven verdwijnen.

Deels loslaten

OF...

OF...

Klimaatverandering gaat hoe dan ook extreem veel geld kosten. Mensen die meer verdienen moeten meer inleggen. Zo wordt iedereen beschermd, ook de armere mensen.

Sterkste schouders, zwaarste lasten

Klimaatverandering gaat hoe dan ook extreem veel geld kosten. Iedereen moet zijn eigen verantwoordelijkheid nemen: zelf betalen.

Dit betekent dat sommige mensen arm(er) worden of geen hulp kunnen betalen bij klimaatproblemen. Je kan nu eenmaal niet alles voor iedereen oplossen.

Iedereen zelf betalen

OF...

OF...

Door extra te investeren in dijken en watersystemen is de kans op klimaatrampen heel klein. Je voelt je veilig en schade aan huizen en bedrijven is laag. Maar dit kost heel veel extra geld in vergelijking met nu en er moeten steeds opnieuw investeringen gedaan worden.

Veiligheidsniveau 's hoog houden en stevig betalen

Niet heel veel extra investeren in dijken en watersystemen: zo houden we kosten laag. Mooi, zo kan er meer geld naar andere dingen. Dit betekent wel dat we accepteren dat er in de toekomst af en wél iets misgaat, soms ook heftig.

Meer risico nemen, maar lagere kosten

MARKET RESPONSE

marketresponse.nl